

Dilindja

Organ i Frontit t' Unjësues Nacional Çlirimtar të Kosovës - Metohisë

Numuri 12

Prizren, 2 Gusht 1945

Vjeti I

Asambleja Krahinore

Mbledhja e parë e përfaqësuesve popullorë të Kosovës e Metohisë —

Krahina e jonë ka marrë ditë të rralla. Per te parën herë në historinë e vetë, popujt e Kosovës e të Metohisë kanë krijuar konditat e të cilat mundën me thane mendimin e vet mbi çështjet aktuale të krahinës së vetë, me anën e përfaqësuesve të tyre lirish të zgjedhur.

Ka kaluar pak kohë nga çlirimi i krahinës s'one; muij, të mbushur me luftë t' ashpër për katërimin e mbeturinave ma te udit te okupatorit; muij, të mbushur me përpjekje për ndryshim të rrethimeve që i kanë okupatorit.

Nerzët me qëllime të mira dhe patriotet e sinqertë nuk ngurohen me përvetësimin fare të hapët për rezultatat e mrijtuna, nuk ngurohen me e tregue me entuzhizëm dhe sinqeritet zimin e vet, për ndryshim të anësore në marrëdhënjet e popujve t'one, deri dhe te përgjakun nder eji.

Kjo Asamble, e cila si mbas të gjithë zhvillimit të sajë mund të quhet Asamble e triumfit, ka ardhë me një vonesë, në krahinën me asamblet e krahinave të tiera, por prapë tamen me kohë. Ka ardhë si rrjedhim i përvetësimit të luftës fitimtare kundër Gjermanisë hitleriane dhe mbeturinave të sajë. Ka ardhë me i nenvizue rezultatet e luftës dhe të punës së deritashme, me e vertetue faktin, që popujt e Kosovës e të Metohisë, kanë hye njëherë për gjithmonë në lëvizjen N. Çl. të shkëlqyeshme dhe të pro-vuerne, lëvizjen e cila ua ka sjellë gjithë popujve të Jugosllavisë, pra edhe këtyne, lirin dhe barazin, e cila te gjithëve, pra edhe këtyne, ua ka krijuar kushtet për krijimin e një jete ma të mirë dhe ma të lumtur dhe me vus para pushtetit

tir populluer dhe para popujve të Kosovës dhe Metohisë detyrët e reja.

Ditet e mbledhjes s'Asambles s'one te parë krahinore kanë me hye në historinë e krahinës s'one si ma të mëdhatat dhe ma të rëndësishmet, si ditë të festimit dhe të fitores.

Ma 8 Korrik në mëngjes u nisën delegatët kah Shtëpia e Kulturës në abrahçinën e lartë të veten. Rrugëve shkojnë grupet e grupet, të kënaqur nga pritja që u-a ka ba dhe u-a ka përgaditë Prizreni patriotik. Gjatshmenija me të cilën është përgjegjë qyteti i preokupuem me banorë me rastin e organizimit të sigurimit të tijes; mirësi e anu-fashistave t'ona, të cilat i kanë lanë punat e veta të rregullta për me muijt me dalmue në menzat e organizueme për ato ditë; pritja, nderi e dekorue në meflamujt t'one dhe me qyly na te bukur te Prizrenit, popull dhe rinia, shqiptarë e të cilve me plot interes dhe dashuri i kanë ndia në ventet e gjitha keto se bashku i moshën zemrat e delegatëve t'one me gezim dhe këmbë, por njëkohësisht tek te gjithë ata forcuen vendimin, që në ato shprehje dashurije dhe pohim për punën e tyre të dëntash në të përgjigjen me përpjekje ma te mëdha në luftë për mprojtjen e fitimeve të luftës s'one N. Çl., me përpjekje ma të mëdha për me thellue vllaznimin dhe bashkimin në konditat e nderimit dhe te forcimit te pushtetit t'one populluer, në konstat e rikombjes së krahinës s'one.

Tue bisedue mbi çështjet te cilat mundë te jene aktuale në Asamble, delegacionet e metheve një nga një hyejnë në sallën e Shtëpisë së Kulturës. Syt e çdo delegati me pa dashje ndalën në

portetët e luftarëve të parë të luftës s'one N. Çlirimtare. Te gjithë ato janë tityra te njoftuna dhe te dashu a; tityra organizatoresn dhe krijesash t'armatos s'one, të Jugosllavis s'one Demokratike Federative, te pushtetit t'one populluer. Këtu janë dhe ma t'afërmit t'one: Bora, Ramizi dhe Milladin, syt e mëngjes te të cilve shkojnë përpara me siguri.

Pa u ngjete ma hysikari, përfaqësuesat e popujve t'one i nxanë vendet, Shqiptari, Serbi dhe Malazezi rrugë njera afër qytetit, te vllaznimit, tue pat na këte mirnyre për te parën herë fillimin e asambles së tyre te përbasnket.

Marrëdhënjet në mes tyre janë shprehje të mira: Çdo fjalë, çdo lëvizje është plot me takt, plot me kujdes dhe mimesi. Katundar, punueri dhe intelektual janë gjatë se bashku. Grate-luftare nxanë vendet afër shokvet te vete, te gashnë me marrë pjesë në zgjedhjet e te gjitha çështjeve. Qytet-asnu dhe rinia asht e përfaqësue. As kleri i vertet populluer i te dy pjesëve nuk ka mungue. Te gjitha keto pasqyrojnë se sa kjo asamble me te vertete përfaqëon te gjithë popujt t'one dhe te gjitha shtresat kryesore te shoqnis s'one. Ky kombinim simbas formes e kohësue eane ma teper vllaznimin e forte te farkuem dhe qendrimin e unjësues te te gjithë popujve t'one dhe te te gjitha shtresave t'ona për çështjet ma me rëndësi të krahinës s'one.

Pjesa solemne

Arinja në bina e organizatave të lëvizjes nacional-çlirimtare në krahinën t'one, rast antarë të Komitit Krahinor shkakton fillimin e manifestimeve të njohura

shme në sallë dhe në rrugë. Bronhoritjet Asambles t're krahinore përfaqësuesat te popullit të Kosovës e Metohisë kalojnë në Rininë e cila i ka mbushë rrugat rreth Shtëpisë së Kulturës. „Asambleja populllore! Asambleja populllore!“ Aranja e papritun e delegatëve të njësive federale fqinje dhe vllaznore te Serbisë, te Malit Zi dhe te Maqedonisë shkakton smadhimin e manifestimeve. Bronhoritjet për Serbin Federale, Maqedonin, Malin e Zi, Jugosllavin Federative për vllaznimin e bashkimin e popujve të Jugosllavis dhe te Shqiptarëve, për vllaznimin dhe bashkimin e Kosovës dhe te Metohisë. Në bronhoritjen për Titon, entuziazmi meri forma nënëqike: Te gjithë delegatët si një ngjantë dhe mandej bronhoritjet frenëake: „TITO, TITO...!“ vazhdojnë për asht minuta.

Mbas qetsonen manifestimet, Kryetari i Komitit Krahinor shoku Mehmet Hoxha ngrihet në tjetimin e vet pershendates shtepëne kërkasin për prezencën e delegatëve te Malit Zi, Serbisë dhe Maqedonisë, mandej pershendet Asambles, tue i deshur te shes dhe ja ep tjeten delegatit të Serbisë se Serbisë Federale: „Mundim te tregtis dhe tregtis dhe tregtis...“ Popoviqit. Në tjetër i Serbisë, në mes të tjetër tregtis „Në Jugosllavin e vjetër ka sundue një grup i vogël polukuanash reaksionare te Serbisë, ma me me tiane te Bogozarit, me ndimjen e reaksionarëve nga e gjithë Jugosllavinë, me natën e gërdanëve dhe te policis, ata asht gja e natyrshme që qeverija e tillë i ka shtyp te gjithë popujt në mbare Jugosllavin.

„Kaptoret se pushteti i tillë reaksionar vazhdojnë asht pa dhe asht saprenë tregtis me tregtis

kryesishtë kundra popullsis shqiptare. Për kat arsye populli Shqiptar nuk ka pasë kurrfarë të drejtash. Përkundrazi, ai ka qenë ma së shumti i shlypun. Por, shokë pushtetin nuk e kanë ma ata reaktivë; pushtetin e ka marrë vetë populli i shkrimë në lëvizjen nacional Çlirimtare të të gjithë popujve të Jugosllavisë. Pushtetin e kanë marrë masat puntore dhe gjithënjë e ma fortë e mbajnë në duar të tyre kësaj pushtet. Prandaj baza politike në Jugosllavinë e re nuk është shlypja, por përkundrazi vllaznimi dhe bashkimi i të gjithë popujve të Jugosllavisë. Falënderimin ma të madhe për këtë të gjithë popujt e Jugosllavisë i ja detyrojnë personalisht prapit t'one Shokut TITO. (Brohoritje: „Krofti“).

Tue folë mbi bashkimin e Kosovës dhe të Metohisë me rinji nga njisinat federale, shoku Milenue Popoviq tha:

„Çashtja se çfarë pozite ka me pasë Kosova dhe Metohija në këtë fazë të lëvizjes popullore është çashtje administrative; çashtje e rregullimit administrativ; e jo politik. Për këtë arsye ajo nuk është çashtja themelore dhe kryesore. Çashtja kryesore në Kosovë e Metohi është forcimi i marrëdhënies me vllaznimin dhe bashkimin të popujve të Kosovës e të Metohisë.“

Mbarimi i fjalimit të shokut Milenue Popoviq u pasue me brohoritje frenetike për vllaznimin e bashkimin, për Serbin Federale, për Jugosllavin Demokratike Federative dhe prap, për simbolin e fitores s'one dhe liris s'one, Shokut TITO.

Mbas kësaj mori fjalën Kryetari i Qeveris së Malit të Zi shoku Bilazho Jovanoviq, i cili në fillim të fjalës thaj: „Neish Jugosllavin është mbjellë urtëria jo vetëm në mal të Serbve, Shqiptarëve dhe Malazezëve, të cilët kanë rrnuë në Kosovë Metohi, por është mbjellë urtëria edhe në mas të popujve të tjerë të Jugosllavisë. Neve me kësaj luftë i ka kemi shkuar tue kambet kësaj gjaje, dhe neve në këtë luftë kemi realizue vllaznimin dhe bashkimin e vertete të popujve të Jugosllavisë. Asht dashitë lufta e perbashket e të gjithë popujve të t'one kundra okupatorit fashist të urretjen dhe ndjekësve të tij, dhe ma u gjetë bijtë ma të mirë të Kosovës dhe të Metohisë, Shqiptarë, Serbë dhe Malazezë mbjellur; për me u gjetë të përfuqem vllaznisht në këtë asamble të l'ë. Fitorja ma e madhe e kësaj lufte është vllaznimi dhe bashkimi i popujve të t'one“. „Jo vetëm që janë afriue Malazezët me ata Shqiptarë që sot rrojnë në Malin e Zi të atë por nevojë mjet të tyre në

luftën e perbashket, neve sot jemi ba miqë, miqë të vertete dhe të singertë me Shqiptarë të të Demokratike, e ky është kontibuti i madh për realizimin e bashkimit të popujve Ballkanas. Masat gjajna popullore, masat puntore të katundave dhe të qyteteve nëpër këtë luftë kanë gjetë rrugën e re për jetën ma të mirë e ma të lumtur.“

Mbarimi i fjalimit u përcuellë me parulla, të cilat delegatët të entuziazmum po thuej vazhdimisht i thuejshin në duert okitja të gjata frenetike.

N' emen t' Armatës Jugosllave Asambien e përshëndeti koloneit, shoku

Fadil Hoxha

At michts të qartave thaj: „Shokë dhe shoket! Të dashitua vllaznë dhe motra! U përshëndes në emën të Armatës Jugosllave heroike, në emën të asaj armate e cila ka ba luftën e përgjakshme gjatë katër vjetëve pa pre, kund a anikuit ma të fortë shum ish për çlirimin e popujve të Jugosllavisë. Armata e jonë është vepra e popujve të t'one liridoshës. Ajo është vepra e njeriut të Jugosllavisë, Marshallit TITO, i cili ujt të atë mirë me udhëheqë luftën për ekzistencë dhe për liri, me përpjekje e veta dhe ma luftën e vet Jugosllavisë është ba faktor me rëndësi në lirin.“

Ajo që e ka mbledhur ushterin t'one gjatë luftës kësaj vjetëve dhe ja ka ba të mundur fitoren është vllaznimi dhe bashkimi i popujve të Jugosllavisë, vet-dija e natës politike e luftarëve, heroizmi që bënë nga urretja kundra anikut dhe asambienja kumarejt popullit dhe liris s'one të tij.

Popujt e Kosovës dhe të Metohisë i kanë dhanë kësaj fitore me pjesëmarrjen e vet në luftë qysh nga viti 1941. Në fillim kësaj lufte kanë qenë të vogla. Ma vonë, me pa se bijnë ma të mirë të popullit Shqiptarë Serb dhe Malazezë, po lutojnë së bashku, po vëjnë as bashku për një qëllim për „Vdekjen e fashizmit“ dhe „Lirin e Popullit“. Popujt t'one kanë luftë të vllaznisht dhe me vllaznisht i ndihmuar në partizanat dhe mandej edhe me shkuar së bashku me partizanet e ndërmjet anikëve të popullit, kumarejt njeriut fashist. Sot popujt t'one janë të hapur, ngashtë dhe të gatshëm me vdeko për me mbajtë fitimin e lirisë Nacional Çlirimtare. Thënës faktin në armatën Jugosllave sot ka 50.000 ushtarë, ushtarë të liris së shumice Shqiptarë - Ushtria e jonë është garancija për popujt t'one për me rrnuë të liris, për me i zgjidhë luftsh problemat e veta për me gjetë të mirat e fitime me vllaznisht të medhaja.

Për, akoma ka njerëz të cilët nuk e duan pushtetin t'one, të cilët marrin me ngatërse të ndryshme për me i nda popujt t'one, vllazn, po nuk lëshohet ushtria; flasin lëshitë se po nuk dëshirojnë që të gëzojnë fitimet e luftës s'one, të cilët kjo u lart i mbrojnë. Ata dëshirojnë prap me i lyp popullit në kurrës. Për me e realizue ma shpejt kësaj qëllim të vetin dëshirojnë me i nda popullin nga shokët e t'one.

N' emen të Fjalës t'one shoku
Gjoko Pajković

Masatër të dashitua, përfaqësues të popujve vllaznë të Serbis e të Malit të Zi, shokë delegatë, përfaqësues të popujve të Kosovës - Metohisë! Po përshëndes njeriut të Fjalës të Kosovës e të Metohisë këtë asamble të l'ë për të përfaqësuesve të popujve të kësaj krahine që asht shprehur e dashurave l'ridashës të Shqiptarëve, të Serbëve Malazezëve, të cilët e gjeten rrugën e vllaznisht ndërmjet e trashitës, l'arorit dhe robnisë, dhe të cilët, sot, të vllaznisht dhe të bashkuar në KNOJ, po ndertojnë

pushtetin e tyre popullorë, po krijojnë kushtet e jetës ma të lumtur, tue ndihmu me të gjitha fuqit ndërtimin e Jugosllavisë në të - Federative e Demokratike.

E kalënjë e rëndë e popujve të Kosovës e të Metohisë, jeni në Jugosllavinë e vjetër, dhe nën okupacionin fashist, krijuen dhe zhvilluen urretjen në mas të t'one, gjë që ishte rezilka ma e madhe për egzistencën dhe fitimin e tyre të për bashkët, për me i kër tue këto kushte dhe me zhvillimin e l'asaj politike, nuk kanë marrë pjesë vetëm hegjemonistat s'erb të metohisë të të gjitha këto puna kanë marrë pjesë të dukshme edhe trashitëzët Shqiptarë të të Kosovës e të Metohisë: Xhafer Dova, Seferin begu e tj. Kësaj i u shprehën besnikisht hegjemonistave Serbë të metohisë, dhe qenë zbuluesat ma të përpikët të politikës së tyre në Kosovë. Në Jugosllavinë e vjetër e pranuen shpërnguljen e Shqiptarëve, grabitjen e tokës e pasurisë së tyre, l'itë, bashardha dhe anik të Shqiptarëve dhe qit lufte qinduen bashk me ok'aktë e tyre. Hegjemonistat Serbë të metohisë, t'undë l'evizjes N.C. për këto arsye ka qenë o pa mundun që Shqiptarët, Serbët e Malazezët të fitojnë lirinë pa lufte kundra anikëve të tyre; të cilët i shprehën okupatorit fashist. Po k'shtu është e pa mundun me ndertue shtetin e ri pa e vazhduë këtë luftë.

Trashitëzët e popujve të Kosovës e të Metohisë - cetnikët, ballistat e tj. bashk me agjentat e Gestapos e anikëve e tjer kanë ba deri vonë lufte t'armatosun kund e popujve t'one dhe pushtet të tyre. Sot, me s'gjitha fitoreve t'one, ata janë të dobët, të pafuqishëm, të izoluem dhe të gjykuem për me murxue. Uita me ditë vet popullit i gjoen tue i asgjues një nga një dhe në grupe, po, pikrisht për katë arsye, ta me bashkëpunorët të tyre - luftojnë në mënyrë ma të shpejt dhe me kamëmbulje. Ata dëshirojnë me krijuë përseri gjendjen që ka qenë përpara - gjendjen që ka shkuarë dame të medhja, që i ka kushtue shumë Shqiptarët, Serbët e Malazezët të Kosovës e të Metohisë. Agjentat e tjerë shpirtit të shkon, trashitëzët dhe bashardhet e ndryshëm të popullit Shqiptarë, Serbë e Malazezë, po më dhanë në do fatë grupe, komitete dhe org nitzat, tue dëshirue me minue fitimet e luftës s'one, për me realizue planet e tyre djallzore.

Kush mendon me pasë liri, kush mendon me e pasë një jetë ma të mirë e ma të lumtur, pa marrë parasysh a është Shqiptarë, Serbë ose Malazezë, duhet të luftojë për lirinë kundra anikëve që po dalin edhe në forma të ndryshme, me parulla të ndryshme, e me një qëllim që - E DASHITUA POPULLI E JUGOSLLAVISË, QË TË KRIJON DHE FITIMET E TYRE.

Asambleja e jonë e sotme është një grusht i l'itë kundra: të gjithë këtyne. Ajo do të ndihmojë shumë, do të minue pushtetin e anikëve dhe do të njeriut luftë kundër të gjithë i'itëve dhe anikëve, po d'itim, d'itendë b'ja qeshin, nga do që vijë sh'it, ç'itendë q'ititit e parimut e tyre.

Dam i bindun sa popujt e Kosovës e të Metohisë, të bashkuar në F.N.C. do t'a vazhdojnë luftën pa kurim po me i ruajtë fitimet e luftës s'one, t'itit e t'one, barazin e barabartë të popujve të Kosovës e të Metohisë, të gjë pasqyrën forcën e madhe me të cilën mund të realizohen dashirat e masave të gjatë popullore - Shqiptarëve, Serbëve e Malazezëve, për krijimin e një jete ma të mirë e ma të lumtur të popujve të kësaj krahine.

Xhavid Nimani

Sekretar i Komitetit Shqiptar e përshëndeti Asambien me këto fjalë:

„N' emën të Komitetit Shqiptar po e përshëndes këtë asamble me të cilën dëshirojmë e popullit të mbledhur kanë qenë të bashkuar e kryeme deri tash me i bashkuar me të tjerë për ndërtimin e vendlit t'one të shkatëruar.“

Komiteti Shqiptar është formuar, në sajë të principit demokratik në zgjidhjen e çështjes nacionale në Jugosllavin Demokratike Federative. Komiteti është kujdesue me i mobilizue dhe me i bashkuë të gjitha fuqit për me e ndihmuë pushtetin popullor. Komiteti i ka demaskue para popullit Shqiptar njerëz të cilët në elancim mënyrë kanë panguë punën për l'edimin e vllaznisht dhe të bashkimit, si me t'itë i'itë interesat e ndërtimit të shpejt të Jugosllavisë Demokratike Federative, e t'itë e t'itë vetë popullit Shqiptar është që këta anikë sa ma parë të driten nga vendlit e t'one.“

Vaso Bogdanoviq
N' emen të rinis Antifashiste e përshëndeti Asambien

Tue përshëndet përfaqësuesat e Kosovës e të Metohisë, n' emen të Rinis punonjëse, „e cila gjat kësaj lufte ka dhanë ma së shumti sakrificë dhe cila sot derdhet ma se shumti djerse“, shoku Bogdanoviq tha, se si rinija, përkundra përpjekjeve të anikëve me i nda popujt t'one, ka fillue me ec në rrugën e bashkimit dhe të luftës së për bashkët. Në ish Jugosllavin të ri: Shqiptar, Serb e Malazezë me anën e demonstratave, grevave, në llogore dhe burgje kanë farkue vllaznimin dhe bashkimin, i cili gjat lufte ka shërbye si themel për luftën e unisue me të rinis në Kosovë Metohi kundra okupatorit dhe ndihmsave të tij. Me pjesëmarrjen e luftës, edhe jash krahinës s'one në Maqedoni, Greqi dhe Bullgari, rinija e Kosovës dhe e Metohisë ka dhanë kontributin e pasun për vllaznimin e popujve Ballkanas. Sot, me punë për rimëkëmbjen dhe ngritjen e krahinës s'one, rinija thellon lutimet ma të çermshme të luftës s'one: bashkimin dhe barasin e popujve të Kosovës e të Metohisë

Savka Kovacevich
Foli n' emen të Grues Antifashiste për Kosmet

Tue i citue faktet se grat e Kosovës e të Metohisë, Shqiptarët, Serbët dhe Malazezët, edhe në Jugosllavin e vjetër kanë luftue për të drejtat themelore politike të popullit dhe për të drejtat e grues. Ajo mandej foli mbi pjesëmarrjen e barabartë të grues në lëvizjen Nacional Çlirimtare: në front, në punë dhe në mbrojtje. Për këtë arsye ajo sot me të drejtë i gëzojnë fitimet e luftës Nacional Çlirimtare, barabar në shokë marrin pjesë në zgjidhjen e të gjitha çështjeve.

Në mbarimin e pjesës ceremoniale të asambies u lexuen tel-gramet përshëndetse

Telegramet i dërguen:

Komendantit sup i Jugosllavisë, Prapit të popujve të Jugosllavis Marshallit Josip Broz - Tito;

Kryesis së Këshillit Antifashist të Çlirimit Kombëtar dhe

Qeveris së perbashket të Jugosllavis Federative Demokratike,

PJESA E PUNËS

Referatën mbi punën e Këshillit Krahinuer Nacional Çlirimtar e dha Sekretari, Shoku **Pavle Joviceviq**. Këshilli Krahinuer Nacional Çlirimtar e zgjedhën në konferencën e mbajtur në fundin e vitit 1943 në Malsi ka ba shumë për demaskimin e lidhjes së II-të të Prizrenit dhe Ballit Kombëtar, për forcimin e lëvizjes Nacional Çlirimtare dhe vllaznimit në mes të popujve t'onë.

Me çlirimin e Kosovës dhe të Metohisë Këshilli Krahinuer asht ba pushteti i vetëm dhe ma i natë në të. Por, për shumë shkaqe, Këshilli ne fillim nuk ka mujtë me lidhë punën e të gjithë Këshillave të Rretheve, dhe me zhvillue punën e seksioneve të veta. Vetëm mbas disa muejve, tue tërhek një numur të madh të nënpunsave nga ushtria, ai ka fillue me i vizitue këshillat e Rretheve, tue ju dhanë ndihmën dhe udhëzimet për punë, e, me anën e konferencave teknike të udhëheqave të seksioneve, e ka vendos kuptimin e detyrës dhe e ka dhanë pikërisht e drejtë të zhvillimit të punës së këshillave.

Puna e seksioneve të ndryshme, tue marrë parasysh rëndësinë dhe barrën e problemave që kanë me zgjedhë, nuk asht e mjaftueshme, për arsye të mungesës së teknike të cilët do t'a zhvilloshin me sukses. Konditat e vështira të komunikacionit dhe mungesa e mjeteve të komunikacionit paraqesin vështirësi shumë të madhe si për mbajtjen e lidhjeve të shpeshta dhe të rregullta ashtu dhe për punët e ndërtimit dhe të furnizimit.

Seksioni i P. të Mbrendëshme:

Seksioni ka vështirësi të mëdha për arsye të mungesës së personelit ekspert si për udhëheqsa ashtu dhe për teknik. Për me u kalue deri diku këto vështirësi seksioni deri më tash ka dërgue në kurse të ndryshme 26 vetë, prej të cilëve 19 janë kthye mbasi kanë krye kurset me sukses. Ndër të gjitha rrethet, komundet dhe katundet asht organizue Milicija. Seksioni e ka ndihmue singërisht luftën e masave të popullit kundra spekulimit.

Për kujdesjen mbi pasunin e kolonizime prej trashitarve dhe armiqve të popullit si dhe prej spekulanteve, seksioni ka organizue Drejtorin e pasunive të popullit.

Gjith-ashtu Seksioni i ka hye problemit me randësi të, naselenikve" dhe deri tash ka kthye një numur të madh asish që kanë të drejtë.

Seksioni Financjarë:

Seksioni asht organizue me vonesë, në Prillin e këtij viti. Me shpejtësi janë organizue organet e tij në për të gjitha rrethet. Për periudhën Maj-Qershtuer asht përapa buxheti që vijon:

Të daluna dinarë të J.D.F. 19.917.250
Të daluna dinarë të J.D.F. 3.917.260
Të daluna me tëpër se 1
ardhuna dinarë të J.D.F. 16.000.000

Diferenca e të dalunave me të ardhurat asht plotsue nga arkat e Qershtit se përbashket.

Por nga mungesa e personelit ekspert, nga tronditja e shkakut me ne jetën e prodhimeve dhe të financa dhe nga mos-kuptimi i debitorve të Tatimit e të tjerë, deri sa edhe keto l'ardhurat nuk janë realizue të dalunat janë s'madhe.

Kesaj duhet me ja shtue tentativën e spekulantave me diskreditue dhe me nënvlehtësue moneten t'onë të re-dinarin e Jugosllavis D.F..

Seksioni i Bujqësis:

Lufta e ka damtue shumë bujqësin t'onë. Luftat për çlirimin e krahinës s'onë janë ba bashkë ne, mbjelljen e vjeshtës prandaj korrija ka me qenë shumë e dobët dhe paraqitet ç'shtja a ka me pasë mjaftë fare për vitin prodhues të ardhshen. Me përpjekjen e fshatarve, me mobilizimin e bagetis dhe ndihmën e ushtrisë, asht mjet 90 për qind të tokës së punës, por thasija ka me shkaktoe korrijen e dobët. Mungesat kryesore të bujqësis s'onë janë metodat e vjetra në punë.

Seksioni i yje ka dergue një numur të konsiderueshem specialistash neper rrethe, por ata nuk mundën me krye detyrën e tyre në rast se prodhuesat bujqësorë nuk e kuptojnë që duhet t'a lanë mënyrën e vjetër të punës. Seksioni gjith-ashtu ka dergue një numur të konsiderueshem sasinash të veglave bujqësore dhe të gurkalit neper rrethe.

E vetmja rruge për lulzimin e bujqësis asht rruga e kooperativave na të cilën fshatarët t'onë duhet të shkojnë në fushën e prodhimit, shkembimit dhe të furnizimit.

Seksioni i tregtis dhe i furnizimit:

Tregtija gjith-kund asht pre nga gjendja e vështirë e komunikacionit, nga pa-ndergjegjshmeria e numrit të madh të tregtarëve dhe mos kuptimi i domethanjes së tregtisë. Pushteti populluer në as një gjest te vet nuk ka tregue se deshiron me shkatërre tregtin. Masat e marruna kundra spekulantave kursesi nuk thonë se ne nuk lejojmë tregtin mrenda kujive të ligjit dhe të rregullorve.

Në fillim detyra kryesore e këtij seksioni ka qenë furnizimi i ushtrisë. Në periudhën Prill-Maj në emen të rekuizimit për ushtri janë mledhë: grunë Kgr. 3763253 Miser 752.909, miell për nishes te 43.911, mish kilogram 1.156.917, fasul kgr. 400.090, patate kgr. 405.498, telyne kgr. 195000 lakna 17.982; qepe kgr. 63.519, spec të kuq kgr. 1953, çaj kgr. 83 kafe surugato kgr. 14.934, duhan në fletë kgr. 23.837, kgr.

të ngin 447.783; sanë kgr. 484.360, kashtë kgr. 742.805, qerre kuajsh 18, kuaj 36, djath 4.970, kajmak 20, tlyn i njomë kgr. 946, d u m. kub. 2.123; ufull litra 200.

Asht sjell një sasi e madhe e veglave bujqësore te cilat u janë nda banoirve të vobagët.

Si mbas marrëveshtjes ne mes te Jugosllavis e Shqipnis, ky seksionë duhet me transportue per Shqipnin 180 vagona drith tue e ndirue me karburanta.

Për nevojat e komunikacionit janë shpenzue 43.000 litra benzini dhe 40.000 litra naft.

Seksioni ka ble një sasi të madhe artikujsh të nevojshem për shpenzime të gjana, që kanë me miri për se shpejti.

Prej UNRRA - s kemi marrë 94 tona sapun pluhun i cili akoma gjindet në Split.

Seksioni i asistencës Sociale:

Qysh në ditët e para seksioni asht kujdesue për me i ndihmue familjet që kanë pësue nga lufta. Si ndihmë ketyne familjeve deri tash asht nda: drith, kilogram 2.873.484; dru, m. kub. 15.369; qymur, kilogram 469.360; mish, kilogram 34.641; lopë që mjelen 4324 copë; delë cop 3.242 copë; buk. kilogram 35.000; sasina të mëdnaja të krypës, sopunit, telynit, djathit, patateve e tjera, dinar të J.D.F. 381.418; dinar të Medicit 5.395.690, dhe lek Shqiptarë 2.534.000. Këjo ndihmë asht nda në 50.000 persona. Për me i ndihmue Seksioni ka marrë me se 5000 lute të familjeve të mobilizueme dhe t'ushtarve të armatës Jugosllave që kanë ra në luftë dhe Seksioni u ka dergue rretheve 10.000.000 dinarë të J.D.F.. Për kuzhinat e të vobegteve Seksioni u ka dergue Rretheve 250.000 dinarë të J.D.F. e për kuzhinat e nxansave 100.000 dinar të J.D.F.. N'emen të ndihmës kolonistave të cilët po kthehen u janë nda 2.000.000 dinar të J.D.F.. Gjith-ashtu asht dergue ndihmë e madhe Malit të Zi dhe Shqipnis.

Seksioni Shëndetsuer:

Në fillim ka egzistue vetëm Spitali në Prishtinë dhe dy Shtëpija të shëndetit populluer. Për arsye të hapjes së sëmundjeve ngjitesh, janë organizue kurset e dezinfektorve, të cilët kanë shkue me çdo komunë. Në Marsë janë organizue Spitalat në Pejë, Mitrovicë dhe Prizren, ku janë dergue mjekët. Në mujin Prille asht organizue depozita sanitarë për me u ba barnat të afërta shtresave të gjana popullore, me anën e barnave toreve popullore në Pejë, Ferizaj dhe Prishtinë.

Vështirësinat kryesore janë: mungesa e personelit (krejtë 12 mjekë në të gjithë krahinën) dhe barnat si dhe ndertesat e nevojshme me inventarin për insituet shëndetsore.

Problemi i mbrojtjes së shëndetit populluer asht me shumë randësi; vdekja e madhe e fëmijëve

dhe sëmundja e shpeshtë nga tuberkulozi kërkojnë hapjen e shpejtë të dispasereve anti-tuberkuloze dhe sanatoriumin në malin e Deçanit.

Seksioni i industris dhe i zanateve:

Seksioni asht formue me i mrami. Një numër i madh i sipërmartjeve industriale veçse ka fillue punën, por produktiviteti asht shumë i ulët. Shkaqet janë në mungesën e personelit teknik, karburantave dhe veglave të tjera. Kryesisht janë të përfaqsueme tregullishtet, snarrat, qireçanet, tabhanet dhe mullitje. Një pjesë akoma nuk punon për arsye të mungesës së veglave. Minierat të gjithë janë prue ne gjenje taftë për punë, por një pjesë e mirë nuk punon për arsye se ka në lager sasi të mëdha të madenit të cilit nuk mundin me e ekspedue nga arsyeja e mungesave të mjeteve të komunikacionit. Zanatet flejnë; për ngjalljen e tyre janë hape disa shkolla të zanatave.

Drejtoria Arsimuer:

Puna arsimore ka fillue qush ne Dqntunin e 1944-tes. Për punë janë ternjekë puntuert arsimorë nga ushtria e janë të perdorun eune ata te cilet ma parë kane qenë në shërbim të okupatorit. Mbassi edhe te gjithë keia nuk kane mujte me e plotsue nevojën, jane hapë edhe dy kurse pedagogjike, në Prishtinë dhe në Prizren, ku kursistet kanë fitue mësimet elementare nga pedagogjia.

Janë hape 9 gjimnaze: 3 të Shqiptarëve dhe 3 të Serbëve të plotë; 2 të Serbëve dhe 1 e Shqiptarëve e ulët. Ekzistojnë internatat pranë Gjimnazëve të Prishtinës dhe të Pejës. Asht pa apa hapja e internatëve edhe në qytetet tjera si edhe shkollat normale Shqiptare dhe Serbe.

Pana ne Arsimin e popullit ka qenë e dobët. Ka pasë pak kurse analfabete me gjithë se kemi 90 për qind Shqiptarë analfabetë.

* * *

Përveç ketyne, Këshilli ka formue edhe sa komisione për zgjedhjen e çastjeve me randësi: Komisioni për shqyrtimin e krimeve të okupatorit dhe të ndihmësve të tij; Komisioni për reorrtmen agrare; Komisioni për kthimin e kolonistave; Komisioni për ndamjen e ndanmave familjeve të mobilizueme dhe të rruave në luftë e tjera.

Mungesa e madhe në punën e Këshillit asht që nuk janë mbajte konferencat e gjana në popull, ku ish paraqit pana e Këshillit dhe ishin marre kritikate dhe sugjerimet. Ne punë janë ba gabime, por keto vije nga ajo që neve tash po e krijojmë aparatin shtetnuer.

Pleniumi i Frontit Populluer per Kosovë e Metohi zgjedhi kandidatet per Asamblen Kushtituese

Me datën 18 të këtij muaji, në Prizren, ashtu bledhja e pleniumit të Këshillit Krahinuer të Frontit Populluer. Sekretari, shok Gjoko Pajkoviq në referencën e tij, paraqiti gjendjen e vendit t'atë, theksoi rëndësinë e zgjedhjeve për Asamblen Kushtituese dhe detyrën e Frontit Populluer në lidhje me zgjedhjet. Masë kështu, u zhvilluan bisedime të gjalla dhe të interesantëshme, në të cilat morën pjesë shumica e antarëve. Fill mebas bisedimeve filluan zgjedhjet për: Komisionin e kandidatëve, i cili do të caktojë kandidatet për Frontin Populluer; Komisionin Financiar, i cili do të merret me fondin e zgjedhjeve dhe Komisionin agitaçion-propagandistik, i cili do të udhëheqë agitaçionin dhe propagandën gjatë fushatës së zgjedhjeve. Njohësist Komisionit të Kandidatëve i u ngarkue detyra që të përgatit listat me kandidatët e propozim për krejtë krahinën.

Në mbledhjen e mbas-drekes, uga propozimet e Komisionit të kandidatëve, me disa ndryshime, u pranuan listat me kandidatë të përshtatshme:

Per Asamblen Federative

Qarku i zgjedhjeve — Gilan

Përgjegjësi i listës: Fadil Hoxha, Kryetar i Këshillit Populluer Krahinuer.

I. Rrethi i zgjedhjes — Gilan.

- 1) Kandidat: Fadil Hoxha, Kryetar i Këshillit Populluer Krahinuer.
- Zavendes: Boshko Filipoviq, mesues.
- 2) Kandidat: Trajko Joviq, bujk.
- Zavendes: Etullah Seferi, bujk.

II. Rrethi i zgjedhjeve — Gilan.

- 1) Kandidat: Goroljub Popoviq, gjyqtar.
- Zavendes: Ramiz Cernica, bujk.
- 2) Kandidat: Sinan Hasani, bujk.
- Zavendes: Tinko Gjokiq.

Rrethi i zgjedhjes — Ferizaj.

- Kandidat: Bozhidar Cakiq, kujdestar për tregëtinë në Këshillin Pop. Krahin.
- Zavendes: Xhevat Tahiri-Sofeva, bujk.
- 2) Kandidat: Isa Xhemali, tregëtar, Kryetar i Kësh. Pop. të Rrethit.
- Zavendes: Jovan Vuçinij, punter.

Qarku i zgjedhjeve — Metohi

Përgjegjësi i listës: Gjoko Pajkoviq Sekretar i Frontit Pop. për Kosmet.

Rrethi i Pejës.

- 1) Kandidat: Gjoko Pajkoviq, sekretar i Frontit Populluer për Kosmet.
- Zavendes: Shaban Rexha, antar i Këshillit të Rrethit.
- 2) Kandidat: Filip Tomiq, tregëtar.
- Zavendes: Uk Idrizi.

Rrethi i Istokut.

- 1) Kandidat: Dushan Mugosh, antar i Këshillit Krahinuar.
- Zavendes: Ram Uk Marmulaka, antar i Këshillit Komunal.

Rrethi i Gjakovës.

- 1) Kandidat: Ismet Shagiri Përgjegjës i Financave për Kosmet.
- Zavendes: Qazim Lazha, kryetar i Këshillit të Rrethit.
- 2) Kandidat: Hyzen Fatusha, bujk.
- Zavendes: Dragutin Gjorgjeviq, Kap.

Rrethi i zgjedhjeve — Sharplanina Prizren.

- 1) Kandidat: Nivadi Nimani, përgjegjës për punët e mbrendshme për Kosmet.
- Zavendes: Sima Vasiljeviq, tregëtar.
- 2) Kandidat: Dragutin Jakiq, Advok.
- Zavendes: Bajram Lika, bujk.

Rrethi i Gorës.

- 1) Kandidat: Mito Milkoviq, përgjegjës i Arsimit për Kosmet.
- Zavendes: Pajazit Abadini, bujk.
- 2) Kandidat: Abedin Shagripa, bujk.
- Zavendes: Meksul Skenderi, punter.

Rrethi i Podrimës — Orahovac.

- 1) Kandidat: Hasan Kryeziu, ndihmës i prokurorit.
- Zavendes: Nikolla Vidaciq, punter.
- 2) Kandidat: Ljubo Miliq, tregëtar.
- Zavendes: Pasi Asllani.

Qarku i zgjedhjeve — Kosovë

Përgjegjës i listës: Mehmet Hoxha, Ministër i Minjerave të Serbis Fed.

Rrethi i Graçanikut — Prištine

- 1) Kandidat: Mehmet Hoxha, ministër i minjerave të Serbis Federative.
- Zavendes: Ljazar Salatiq, major, komandant Qarkut.
- 2) Kandidat: Ruzko Vuçiq, mesues.
- Zavendes: Alush Zariqi, bujk.

Rrethi i Podujevës.

- 1) Kandidat: Pavle Jociq, sekretar i Këshillit Krahinuar.
- Zavendes: Selim Shaban, katundar, antar i gjyqit të popullit për Kosmet.

Rrethi i Vuçiternës.

- Kandidat: Rexhep Batorac, tregëtar, kryetar i Këshillit të Rrethit.
- Zavendes: Dushan Popoviq, mesues.
- 2) Kandidat: Gjoro Papajiq, punter.
- Zavendes: Hasan Mehmet Nebi, bujk.
- 3) Kandidat: Ljubo Qamiloviq, morat me industri.
- Zavendes: Pehri Ragipi, hoxhë.

Rrethi i Mitrovicës.

- 1) Kandidat: Milija Cvetiq, mesues, Zavendes: Ahmet Mustafa, ofend.
- 2) Kandidat: Buro Çallakoviq, n.p. Zavendes: Miran Rika, katundar.

Rrethi i Drenicës.

- 1) Kandidat: Rifat Berisha, përgjegjës për politiken Sociale.
- Zavendes: Ibrahim Drenoga, bujk.

Per Asamblen Popullore

- 1) Kandidat: Ali Shakerija, Prokuror
- Zavendes: Shih Dazjollu, hoxhë.
- 2) Kandidat: Kreso Filipoviq, përgjegjës për industrinë e minierave.
- Zavendes: Stobadan Zhikovic, student.

- 3) Kandidat: Spasije Gjokoviq, major
- Zavendes: Dr. Vlladimir Vukosaviq mjek.

- 4) Kandidat: Alush Gashi, Shëf i qarkut UOZNA-s.
- Zavendes: Ahmet Salin, zdruckthar

- 5) Kandidat: Zhejcin Gjuriq, sekretar i Këshillit të Rrethit.
- Zavendes: Predrag Ajliq, sekretar i Këshillit të Frontit të Rrethit.

- 6) Kandidat: Sait Zariqi, sekretar i Këshillit të Frontit të Rrethit.
- Zavendes: Alakmat Mustaj, bujk.

- 7) Kandidat: Haxhi Saljman, përgjegjës për Botores.
- Zavendes: Mumin Jakipi, nëpunës privat.

- 8) Kandidat: Kartesh Agushi, ndihmës Prokurori.
- Zavendes: Murat Kavrija, bujk.

- 9) Kandidat: Zejir Rexha, përgjegjës i Shëndetësisë.
- Zavendes: Zejir Rexha, bujk.

- 10) Kandidat: Mustafa Hoxha, antar i Gjyqit Ushtrarak.
- Zavendes: Ismet Hazeri, punter.

Lista e parë e kandidatëve të qarkut Gilanit

Komisioni i zgjedhjeve të qarkut, për zgjedhjet e qarkut Gilanit, në bazë të nenit 25 të ligjit mbi zgjedhjen e deputetëve të popullit për Asamblen Kushtituese, me datë 4 Tetor 1945 vert të listën e 1 të kandidatëve të qarkut, për qarkun e zgjedhjeve të Gilanit në lidhje me listën e përba-shket kandidatët të Frontit Populluer me përgjegjësin (bajtesin) e listës Fadil Hoxha, Kryetar i Këshillit Populluer Krahinuer për Kosovë e Metohi:

1) Per rrethin e parë të zgjedhjeve të Gilanit:

Kandidat: Fadil Hoxha, Kryetar i Këshillit Populluer Krahinuer Prizren.

Zavendes: Boshko Filipoviq, mesues Gilan.

Kandidatët që lidhen në listën e parë qarkur për listën e parë të zgjedhjeve të Rrethit të Gilanit:

Kandidat: Trajko Joviq — Simiq, bujk nga Mocer — Kamonicë

Zavendes: Ismet Alimi — Abazi — Seferi, bujk nga Zherga.

2) Per rrethin e zgjedhjeve të Ferizajt — Kaçanik:

Kandidat: Boshko Cakiq — Nenad i besuem i seksjonit Tregtis Prizren.

Zavendes: Xhevat Tahir Sofeva, bujk nga Ferizaj.

Kandidatët që lidhen në listën e qarkut në Rrethin e Ferizajt Kaçanik:

Kandidat: Isma Xhemali, kryetar i Këshillit Populluer të Rrethit Kaçanik.

Zavendes: Jovo Vuçinij, punter nga Ferizaj.

3) Per rrethin e dytë të zgjedhjeve Gilan:

Kandidat: Goroljub Popoviq, gjyqtar Gilan.

Zavendes: Ramiz Halim Cernica, bujk — Gilan.

Kandidatët që lidhen në listën e Qarkut të Rrethit të dytë të zgjedhjeve të Gilanit:

Kandidat: Sinan Hasani, bujk nga Pozharanja.

Zavendes: Tinko Gjokiq, bujk nga Shilova.

Ndryshimet e bame në vendimin e Komisionit të zgjedhjeve krahinore për Kosovë e Metohi

Në bazë të artikullit 6, 7 e 9 të ligjit mbi menyrën e zgjedhjeve të Delegates Krahinore me datë 21 Shtator 45 ka mbajtur një mbledhje në Prizren, dhe, nga diskutimet e ndryshme të dhanë kete:

Vendim

Që nga komisioni i qarkut të zgjedhjeve për zgjedhjet e qarkut të Metohisë: Antarët e Komisionit Mehmet Haxhi i Dragotin Jakiq, si edhe zavendes antari Shaban Rexha, të shkarkohen nga detyrat që kanë në komision dhe në vend të tyre emnohen Xhevat Haxha, Sekretar i Këshillit Populluer të Rrethit të Gjakovës dhe Bozhidar Zhejleviq, antar i gjyqit Krahinuer në Prizren. Keta janë caktes si antar të komisionit për zgjedhjet dhe Ali Bolatini, nëpunës nga Peja, ashtu caktes si zavendes antar i komisionit.

2) Që të shkarkohet nga detyra e sekretarit të komisionit të qarkut të

zgjedhjeve të Gilanit Olga Glogorac, dhe emnoshet për Sekretar Pero Buzozan nga Gilani.

3) Që të shkarkohet nga detyra e antarit të komisionit të zgjedhjeve të qarkut të Gilanit Isa Xhemali, dhe emnoshet për antar Ferit Tahiri-Sofeva, nga Ferizaj.

4) Nga komisioni i qarkut të zgjedhjeve për qarkun e zgjedhjeve të Kosovës, shkarkohet nga detyra e sekretarit Dushan Popoviqi, Haxhi Cinku, antar zavendes sekretari Rade Vukosaviqi, dhe zavendes antari Ibrahim Ternava; e në vend të ketyre emnohen: Per sekretar Franjo Digjareviq, sekretari Këshillit Populluer të Rrethit të Mitrovicës, për antar Fazli Velija, për zavendes sekretar Milan Milkoviq nga Vuçiternë, për zavendes antar Beqir Berani nëpunës në Këshillin Populluer të Rrethit të Serbisë.

Nga Komisioni Krahinuer i zgjedhjeve

Sekretari
Elhami Nimani d. v.

Kryetari
Sima Kazhiq d. v.

5) Që vend-qendrimi i komisionit të qarkut të zgjedhjeve për zgjedhjet e qarkut të Kosovës shndrohet nga Vuçiternë në Mitrovicë.

Shkoqitje

Funksionerët e shkarkuem nga detyra: Mehmet Haxhi, Dragutin Jakiq, Shaban Rexha, Isa Xhemali, Dushan Popoviqi, Rade Vukosaviqi, Ibrahim Ternava, janë zgjedhë kandidat për Deputet, dhe për kësaj arsye janë shkarkue nga detyra e sipërme.

Olga Glogorac shkarkohet nga detyra për arsye se ka kaluar në qarkun tjetër të zgjedhjeve, Haxhi Cinku për arsye se asht i penguem që të kryej detyrën mbasi gjendet i arrestuem.

Shndrimi i vend-qendrimit të komisionit të qarkut të zgjedhjeve nga Vuçiternë në Mitrovicë ashtu ba për arsye teknike e komunikacionit.

Kulturë — letersi

ARSIMI PER TE GJITH POPULLIN

Niveli përparimtar i një popullit shifet edhe nga gjendja arsimore e tij. Pra, arsimit ka një rëndësi të veçantë në zhvillimin e çdo populli.

Sikurse toka, sa do e çmueshme dhe e pasur që të jetë, po u la djerr nuk jep fryt veçse barishte fërra, njashin mbetet edhe shpirti dhe mendja e një populli, në qoftë se nuk lavrohet e zhvillohet nga fuqitë e mendjes, të vullnetit të ndjeshmë, në qoftë se nuk bahet i aftë për vepra të mbledhja ditarije, morali e artit; në një fjalë, në qoftë se nuk shkillohet.

Prandaj kuptohet kështu sepse i jepet kjo rëndësi arsimit. E bash për këtë arsye edhe Fronti Popullor kërkon me plotë të drejtë që të gjithë popujt t'ohë, qytetar e katundar, pa dallim feje e kombësie të shkillohen parabar. Për këtë arsye ka vënë edhe shkollat të detyrshme për të gjithë të rritët e të rejt deri në moshën 15 vjeçare. Të rinjtë, pra, rëndesin e madhe arsimit, veçanësisht për të rritët që janë shpresa e një farshmërie ma të lumtur edhe guri themeltar për përparimin e një vendi asnjë prindë a po kujdestar nuk duhet të mbetet pa e dërgue fëmijën e vet në shkollë; as njeri nuk duhet t'a pengojë rinin me a ushqye mendësisht e shpirtinisht në shtëpi e madhe të kulturës, në shkollën e re Demokratike, në shkollën popullore. Përkundrazi, është detyrë e të gjithëve në propogandë sa më tepër që t'jet e mundin dhe në të tillë mënyrë që kurkush të mos mbetet pa shkollim.

Shkolla e sotshme popullore është e popullit dhe është qelë e punon vetem për popullin. Në sofrën e sajë të madhe kanë të drejtë të shtrihen e fushqehen fjalat, pa përjashtim, të gjithë popujt e Jugosllavisë Demokratike Federative, dhe ata, të cilët nuk e kuptojnë rëndësinë dhe të mirat që vijnë prej sajë, janë detyruar me ligjë për

me ja bindë kësaj rregulle.

Push'eti Popullor i ndihmues nga Fronti, është tue bënë ç'është e mundur që shkollat të shumohen dhe të hapen jo vetëm ndër qytete por edhe në skajet ma të largëta të katundave tona, ku, kur ndonjë herë sa kanë pamë me sy dritën e arsimit; ai ka marrë masa me gjetë e pregatit sa ma shumë arsimtar me anën e kurseve pedagogjike dhe shkollave normale, në mënyrë që të mos mbetet ma asnjë shkollë e mbyllme për mungesë mësuesish; ai ka marrë masa për meremetimin e të gjitha lo-

kalevet shkollore që kanë qenë shkolluar në kohën e okupatorit.

Fronti Popullor është tue kërku me kamabë ngulje që të hapen sa ma shumë kurse të rritmish, për mashkuj e femna, për të luftue analfabetizmin, i cili si një hije e zezë, ka mbulue një përqindje të madhe të popullsisë sonë në Kosovë e Metohi. Deri tash janë hapë shumë kurse analfabetike për mashkuj e femna dhe gjithnjë numri i tyre, me interesimin e Frontit e të Push'etit, po vjen tue n'is tue. Këto kurse kanë rëndësi të madhe, sepse me anën e tyre, jo vetëm që luftohet analfabetizma, porse në të zhvillohen diskutime të ndryshme me karakter shoqëror e edukativ dhe në këtë mënyrë naltësohet niveli kulturor i popullit.

Nga të gjitha këto interesime e inisjativa të Frontit t'ohë Popullor të gjithë popujt i jepet rasti me u zhvillue në pikpamje kulturo-arsimore, i opat rasti të gjithë analfabetëve në moshën në gjuhën e vet amtare me lexue e shkru, i opat rast sajçillit të zhvillohet në pikpamje shoqërore edukative. Mbi të gjitha, me anën e ditunish dhe edukatës në shkollë e kurse, popujt t'ohë do të kenë edhe perfiktime të tjera: do të vllaznohen e bashkohen me n'ani-tjetrin e do të luftojnë një herë e përgjithmonë mikrobën ma të keq shovenizmin, të cilin e ka pasë mbjelë e lanë trashigim ish Jugosllavia anti-popullore, e cila me qëllim ka pas pengue popujt me kombësi të ndryshme të Jugosllavisë që të zhvillohen e të kulturohen. Ajo ka dashë që ata të mbeten injorant për t'ja mb'rijë ma mirë e ma plot sishit qëllimit të sajë shtypës. Përkundrazi Fronti Popullor po mundohet edhe bënë ç'ka është e mundur që frytet e kulturës të përhapen në masat ma të gjana të popullit.

Mehmet Xherov

Jemi vllazen

Vlla me ke,
Vlla të kom,
I jemi je,
I jiti jem,

S'ke ku m'çon,
Ku t'çoj s'kam.

Bashlarët pse medet,
U përgjakën për shumë vjet,
Nga gjaksorët

të ndersyem,
Të mashtruem e të përlyem?

Ç'faj të kam?
Ç'faj më ke?

Dorën shtrijma pra o vlla,
Besa t'jet kurr mos m'u nda,
Besa t'jet kurr mos m'u vra,
T'mirë t'keq bashkë me e da.

Dora dorës para të shkojmë,
Tuj punuo e tuj këndue,
Vendin t'ohë na t'a ndërtojmë,
Që dushmani e ka shkatrrue.

Vllazen jemi Kosmetohijas,
Shqiptar, Serb e Malazijas,
Kush punon me na ngatruar,
Grusht'i jonë ka m'e dërmue.

Dyl Tahir

Të pershndesim

A shifim? „Rilindja“ po i rrin besnikisht fjalës së vet. Ajo që në fillim pat marrun persiper me e vënë në dijenit popullin e Kosovë Metohis mbi gjithëka, ma shetitë dorë në dorë deri ndër shajet ma t'anëshme të vendit t'ohë, tue përhapë vllaznim e bashkim, tue përhapë moshimin për smundjet që kemi trashiguar prej qeverinave të përparshme, tue i qelë sytë e tue e pregatitë popullin t'ohë që t'a kaptoi të tashmen fatbardhë dhe të hecin i vendosun kah e'ardhmëja ma e lumtur.

Të lumët o „Rilindje“! Na ty me të vertetë se po të presim me gëzim mbas kësaj kohe të shkurtë që nuk të pamo. Këmi të bindun se nuk na ke harrue. Bash gëjatë kësaj kohe e kuptuem edhe ma fort rëndësinë që ke t'i për ne. Ti na e zbardhë faqen para miqëve edhe amiqëve. Ti na mëson, ti na shudritë ma dritën e jetës se re që është krijue në Jugosllavin Demokratike Federative.

Prandaj, tue o dijtun se ti ke mjaft pengosa përpara, lexuesat t'uej do të bënë qmos për me të ndihmu, me t'a dhanë dorën e me të përcjdhë shtëpi në shtëpi që të gjithë të njoftin mirë, të mësojnë me të dashitë e me të përkalë.

Tue të rrokë me duarë që paksa na dridhon nga gëzimi, e tue të shikuo me vemendje se çka po na thue, ty o „Rilindje“ të pershndesim...

L.

Lexoni e përhapni „Rilindjen“

Leter nga Moskë

Shokut X...

E mban mend dhe ti, shok i dashtun, ditën 24 Qershuer të vitit 1941!

Ndërsa shetitnim rastësisht bulevardit të math të Tiranës, merrim lajmin e agresionit të poshtër Hitlerjane mbi kufijt e Bashkimit Sovjetik. E mbajë në mend si sot se si vrapuem të ndigjojmë, nëpërmjet t'aparitit radiofonik, fjalën e Moskës. Fjala e madhe e Molotovit, fjala e madhe e Moskës, e zemrës s'atdheut socialist, që e preme, që e kjarhtë për nevet atëherë dhe gjithmonë: „Çashtja e jonë është e drejtë dhe fitorjadhë t'jet e jonë“! Unë dhe ti si edhe miliona njerz në të gjithë botën e ndien vehten qysh atëherë solidar me ushtrinë e madhe që luftonte për lirin dhe pamvartësin e popujve të mbledhë dhe të vegjël, mberronte qytetnirmin dhe përparimin njerzuer. Miliona njerz në botë, atëherë të shtypun dhe të shkallimue, muertën fuqi. Popujt e Ju-

vehten se kanë një krah të fortë në shpresë të të cillit mundet me u mbështet dhe me ba heroizma dhe mrekullina.

Besimi në fitore, besimi n'Ushtrinë e Kuqe të lavdishme të popujve të Bashkimit Sovjetik, na dha forcë e guxim, t'i hyejmë luftës së pabarabart dhe të veshitë kundra zaptuasve, kundra tiranis Hitlerjane që kishte vendos me zhdukë jo vetëm të mirat e njerzimit por dhe njerzit vetë...

Ja ku po të shkruaj, sot, me 24 Qershuer 1945-tës, prej Moskës.

Gjatë këtyre vjetve ushtria Gjermane e pau së afërmi për shumë kohë kryeqytetin, e gjuajti me topa dhe mundahej të lëshoj bomba mbi fabrika, mbi banesa, mbi biblioteken e madhe të Leninit, mbi Univerzitetin famë math të Moskës Por, kishte kush me e mbrojtë nga toka dhe nga qielli dhe njerzit kishin shkollë me mbrojtë! Njisive Hitlerjane që luftonin në sek-

kohë uniformat e paradës. Po, Hitleri mendonte me i mbajë fjalë ushtrisë së vet parakaluese në pjacën e Kuqe, para murëve të Kremlinit. Kishte mjaftë njerz gjatë kësaj kohe që i besonin prallave të një topallit të keq të qytetit atëherë Gebels.

Shok, jam në Pjacen e Kuqe, sot, mbas pesë vjetësh nga ajo ditë që t'a kujtova ma përë. Jam pikrisht në tribunen e krahul djathtë, disa metra largë Muzeoleut të Leninit-që ngrihet impozonte e madhështore mbi Pjacen edhe pse është ma i ultë se ndërtesat tjera që janë rreth e rrotull. Shikoj akrepat e orës Kremlinit, të cillat i afrohen nan lës. Mendoj se ti dhe shokët tjerë të mijë do t'jeni pranë radios. Ah-sa me interesim ndigjonim emisionet e Moskës, atje, ndër nël Natën von merrim lajmet që të neshten të njoftonim popullin mbi të vertetat. Dhe gjithë ketë e banim kadale, në heshtje, tue u rusjt që të mos na ndigjoj-

ga. Po, sigurisht, edhe sot mendojë se do të kenë ndej pranë radios dhe pritni të ndigjoni të pakten „URRA-të“ që dalin nga gjoksat e shëndoshta t'ushtarve të kuq me të dukun të shokut të math, të udhëheqësit të dashtun STALIN, mbi tribunen e Muzeoleut të Leninit. Kështu mendoj për juve se ju e dini që sot, me 24 Qershuer, në përvjetorin e pestë të agresionit Hitlerjan mbi vendin ma të lumtur të botës, zhvillohet, këtu, në Sheshin e Kuq, parada e madhe e Ushtrisë së Kuqe, parade e fitoresë.

Ndërsa mendonja tek juve, akrepat e orës Kremlinit vazhdonin lëvizjet e tyre. Ora tingullojë nandë; ashtu siç tingullojë atëherë 12 herë në moshnatë të ndigjonim, neper mjet radios, opatë që përshëndetnin fitorë të tjerë të luftës... —Vot Toj... —në Rusi me tërësinë, tue m'i krah krahët, se Stalini doli në tribunë.

Merre me mend se ç'gëzim na bëva unë në ketë çast. Si prej një goje, si prej një gjoksi të vetëm,

Me fjalimin e shokut Gjakoviq u shterr diskutimi rreth referatit organizativ.

Asambleja e perfaqësuesve të popullit të Kosovës e Metohisë mbas ndigjoi referatin ebi punën e deritashme të Këshillit Krahinor dhe mbas diskutimit që u bë në lidhje me të - merr këtë:

VENDIM

Aprovohet e gjithë puna - masat e marruna dhe vendimet e Këshillit N. Çl. Krahinor prej formimit të tij deri me 9 Korrik të vitit 1945.

REFERATI

mbi situatën politike u mbajt prej

Xhavid Nimani

Mbasi tregoi gjendjen e veshtir të Kosovës e të Metohisë, e veçanërisht të Shqiptarëve në Jugosllavin e vjetër dhe politikën kundër-popullore të politikave reaksionare, referenti përfundoi: „E vëmë parti politike e cila ka luftue me të vërtetë kundër shtypjes komuniste dhe shtypjes të vjetra në Kosovë e Metohi ka qenë Partia Komuniste e Jugosllavis. Të ba lufte të pamëshirshme kundër hegjemonistëve serbo-mëdnaj e për lirin dhe barasin e të gjithë popujve të Jugosllavis ajo asnt ngnt naptas kundër shtypjes së tërbueme, ka kundërshtue kolonizmin dhe e ka hequr parullën e bashkimit të Shqiptarëve me Serbet e Malazezët të cilët gjith-ashtu nuk kanë qenë të kenaqun dhe i ka thirrë në lufte kundër armikut të përbashkët - klipes hegjemoniste të serbëve të mëdhajë.

Mandëj referenti parashtroi gjendjen e veshtirë të popujve nën okupacion, qëllimet dhe metodat e okupatorit për me i ngatruë popujt t'one dhe me i perdorë në lufte kundër levizjes Nacional Çlirimtare të Jugosllavis dhe të Shqiptarisë. Por përkundra kësaj politike dinake të okupatorëve e trathitë, popujt t'one, me gjakun e derdhun të përbashkët dhe me lufte e përbashkët kanë farkue vllazninin dhe bashkimin e tyre.

Të folë mbi K. A. Ç. K. J. (AVNOJ) dhe për pranimin me kenaqsi të vendimeve të tij të mbledhjes së dytë, në të cilë i neve nga gjendja e veshtirë nuk kemi mujtë me dergue perfaqësues, referenti tha: „Prandaj mendojme se asht e nevojshme me deklarue, me gjithse me vonese, ketu ku gjinden perfaqësuesat lirisht të zgjedhën të të gjithë banorvet të Kosovës e të Metohisë pajtimin t'one të plotë me vendimet historike të mbledhjes së dytë të AVNOJ-it me të cilat asht vënë themeli Jugosllavis Demokratike Federative, themeli i liris dhe i barasis të popujve të sajë dhe i pakicave Komunistëve“.

Çlirimi i Kosovës dhe i Metohisë ka prurë një epokë të re, një epokë të shkëlqyeshme në historinë e popujve t'one. Për të parën herë në historinë e tyre, Shqiptarët Serbet dhe Malazezët të gjithë janë të lirë dhe me të drejtë të barabarta, për të parën herë zgjedhin pushtetin e përbashkët të tyre popullor në barasi dhe marrin pjesë në të. Për të parën herë në Kosovë e Metohi, lirisht thëhet edhe shqip edhe serbisht para pushtetit dhe në jetën private, për të parën herë ekzistojnë edhe shkollat shqiptare përri shkollave serbe, për të parën herë lexohen si librat shqipe ashtu dhe librat serbishtë, për të parën herë lirisht mund të shkruhet fletë dhe shoqëronet. Politika e tillë dhe lirja e tillë e rrecojnë edhe më tepër vllazninin dhe bashkimin dhe besimin reciprok të popujve t'one.

Por anmike e popujve t'one, fajtorët për regjimin e vjetër të pa shpirtë dhe okupacionit të përgjakshëm nuk rrin me duer kryq por bajnë çmos për me e turbullue atmosferën e vllaznimit dhe kuptimit të përbashkët. Të deshin të përfitue nga simpatitja e Shqiptarëve për Shqipërinë dhe nga frika prej hegjemonistëve serbo-mëdnaj, shovnistat shqiptarë krijojnë organizata me të cilat deshin të çojnë Kosovën e Metohinë të ndajë nga Albania t'one i ynë i vërtetë, nga Jugosllavia Demokratike Federative. Shovnistat serbë nga ana e tyre nuk pushojnë së rullit se si Shqiptarët në Jugosllavi janë popull i huaj, të cilët nuk meritojnë lirin që e gëzojnë dhe se duhet me u-a marrë. Ndërsa populli shqiptarë serbë dhe malazezë tue dije karakterin e shtetit t'one të ri dhe fuqinë e levizjes çlirimtare në Serbi as për një çast nuk janë shpërngur nga rruga në të cilën janë nisur. Me Jugosllavin Demokratike Federative populli shqiptarë ka me pasë konditë që, lartë për një konë të shkurte shkallën e zhvillimit të popullit kroat, serbë dhe të tjerë.

Të besë në këtë rrugë, popujt e Kosovës dhe të Metohisë harabar Shqiptarët, Serbet dhe Malazezët kanë dhënë kontributin e madhë për luftën Nacional-Çlirimtare. Ata i kanë dhënë atë përditësi luftë me Armatën s'one të lavdishme Jugosllave ndër të cilët ma se shumti ka Shqiptarët. Këtu edhe në formën të lëra e kësaj ndihme këtu Armatë, kanë qënë në rregull e luftës Nacional-Çlirimtare tue kthye në gjim e popullit të vete një numër mijatë të madhe të fshatarëve dhe qytetarëve shqiptarë të cilët nga mos informuar ka qenë të mashtruar deri vonë. Ata përmirë me vete-mburrin dhe të bashkuar për rindëmtjen e vendit t'one. Armata ma e mire e popullit në luftën e rindëmtjes së prodimit socialist punon. Të cilët e cilit bazo të gjitha përpjekjet për me kryë detyrën e vete armatës popullit dhe Armatës t'one. Me të njejtë haptë luftojnë edhe pjesët tjera të popujve t'one në luftën e rindëmtjes për krijimin e korditave në të lufta për të çojnë për të gjithë qytetarët e vendit t'one. Kërkohet e deri tashme me puse për rindëmtjen rreth sipër-martje, tabrika, numera, rruga, në punim e luftat t'ona - përpjekjet vëlmetare të dheta nga qytetarët t'one lirin për fuqinë s'madhe të popujve t'one dhe hapin perspektivë të fuqisë s'one të plotë mbi të gjitha veshtirësit dhe të gjithë anmike. Të ndihet nga organizatat e pushtetit të vete - nga rezultatet popullore - popujt t'one korrin ditë me ditë fitore gjimë e ma të mëdha mbi mbeturinat e rrenimeve të luftës. Barten ma të rëndë atoma e baze, dhe ma se shumti pesqinë e damtonen njerëzit punor të vobegët të cilët shqirësit luftojnë për shpirtin e tyre, tue kuptue detyrë se vete me punë maude të ngriten në shkallën e vendit të pasur si kemi mujtë me e ngre gjatë luftës në shkallën e atëherë të herojve. Një politike të kundërt ndjekin pushtetistët e luftës, spekulantët dhe anmike të lëra të popullit. Ata jo vete që nuk dhënë me ndihmë për me gjatë luftë punojnë që me vete me ngre dhe sa ma tepër të damtojnë fuqinë t'one, (ata e damtojnë ekonominë në prodhimin e popullit dhe atoma vazdueshme me meshtetë gjatë ushqimorë dhe mallorë të tjerë). Ata zvertojnë tregun e zi tue plagatur shpësat e vobegat shqiptarë, të cilët nga gjendja ekonomike e dobët mbyten në mizëri. Kjo në të shtetit ka shkakton që të veshtirësohet zgjidhja e çështjes së furnizimit, për me u rregulltue treguja e për këto arsye kanë pasur shumë bife edhe sot pesqinë shpësat e gjim të banorvet të qytetit të cilëve u mungojnë shumë gjana ushqimorë ma të nevojshme. Kështu anmike ka në qytet dhe në krahinë. Ata mbajnë në birtua dhe në vende e meshtetë sasinë të mëdha të drithëve dhe artikujve të tjerë të nevojshëm për popullin t'one votën për arsye se u shpërndanë me ligo paqja nga e cila kanë jo me ma parë dhe në baze të cilës janë pasur. Ata kanë qenë edhe ma para edhe tash janë të fundit në rradhë, kur danet me kryë detyrat materiale kundër shtetit. Ata kanë shumë më largë në gjim e vete se që kanë prurë me bujqësi dinarin e ri të Jugosllavis demokratike federative, me e shpallë rregullorën e punëve të tjerë. Të gjithë këta se

bashku kanë luftue vazhdimisht kundër popullit, e sot janë në luftën ma të madhe me shtetin. Këtu duhet me i deatë pa meshir si anmike. Masat që ka marrë AVNOJ-i dhe qeveria e përbashkët me anën e rregullorëve dhe fgejeve për me luftue spekulantin, për marrjen e fimeve të luftës e tjerë, apen garancin e plotë popujve t'one që këta l'armatosun me këto arme të reja për lufte kundër anmikeve të vete kanë me mujtë ma i ndjek me sukses dhe me i deatë drejtë që të gjithë.

Politika e levizjes Nacional Çlirimtare në Kosovë e ka tash karakterin e plotë çlirimtar me krahë të marëmanjve të çështjes në prunën e tores të cilën e kanë mbajë si të vete agjllaret dhe begjoret. Natyrisht se vete zgjedhja tjetër u. m. th. vete qëndrim i me lëshim i marrëdhënjëve të tilla do të thotë me mbrojtë sistemin okupatorial shpërndarë dhe të mvarësish ekonomike të plotë dhe me legalizim gjendjen shpallë të dheta nga njerëz. Çlirimi i fshatarëve gjithë nga gjendja gjysmë shpallë asht krye pa vendime të vegjël dhe masë të pushtetit. E kanë zgjidhë dhe zbatur vete fshatarët gjithë me shpallë vete si pronar të tokës të cilën e kanë njohur me djersën e vete. Prandaj, çlirimi i Kosovës nuk duhet me e kuptue vete si çlirim nga pushtetistët e njerëz por edhe si çlirim të katundëve dhe të fshatarëve nga sistemin i robërit gjysmë feudal. Katund i ynë tash asht shpallë ma i bakur. Ai asht ka zgjua punorë e njerëz të lirë, të cilët si pronar të tokës punojnë shpirtor me ma shumë dashuri dhe me ma shumë siguri në l'atëherë me vete. Kjo natyrisht, e ka forcue politikat fuqinë e levizjes s'one, me këto asht vete dashanja e masave të gjana popullore kundër shtetit të vjetër, kjo ma ka ngjirë zaurat të gjithë atyre, të cilët kanë qenë të fanat pa tokë e kanë jenu me mizëri tue qenë të pa sigurim për jetën e përfitime.

Ata ashtu me zgjidhë një detyrë shumë të rëndësishme u. m. th. me ndreq shpirtin dhe qenë të tjerë me reforme agrare të tjerë të Jugosllavis e vjetër kundër Shqiptarëve. Kjo ka qenë e mundur të realizohet tue u a këto Shqiptarëve tokë e punës, e cila u asht marrë nga agrari dhe anmike kolonizues, me zgjidhjen e drejtë të çështjes së kolonizave dhe me masat për ndahjen e pasturave të mëdha, tokës se abanuar me ma mujtë dhe të shpërndarë. Qëndrimi i ynë ka qenë që kolonizave nuk mund t'u ngjirë e drejtë e pronës mbi tokën të cilën ua ka rrymbë Shqiptarëve gjatë i agrari si tokë të punës e u a ka dhënë atyre në pronësi, dhe se kolonizistët mund të këshen në tokën, të cilën e kanë qënë tue qenë male, të cilat i kanë pregadit nga urinat. Kjo ka qenë e vëllja masë e mundun në këto konditë që të ndreqen padrejtësitë e ish Jugosllavis në këto çështje. Zeherdhim i drejtë në një gjendje të tillë marrëdhënesh agrare të shpërndarë ka qenë e mundun vete me mënyrë që çështje nuk asht parashtrë si përpara, që të plotësohen nevojat e Serbëve dhe Malazezëve të vobegë kolonistë me tokë tue u marrë kjo nga Shqiptarët e vobegat me anagjllat, për që nevojat e të dy palëve e të gjithë fshatarëve të vobegët, të pa tokë të plotësonat me

Sukseset t'ona te alerme inva-
ren ne radhen e pare se sa fuqi
dhe lore do te fiton vllasmini
dhe bashkimi i popujve t'one i
realizuesin, se sa dhe si do t'a
organizojte punen ne edukimin
politik te masave FUNK-1 yne,
dhe sa do te mobilizon ne pune
per ndertim dhe rimekambe. Kjo
ne anen tjetër do te mvaret edhe
nga ajo: a kane me i largue dhe
me sa shpejtesi do t'i largojne
keshullat e pushtetit populluer
besinat themelore ne punen e ty-
ne, mandej me sa sukses dhe me
plane do t'organizohet puna per
rimekamben ekonomike te vendit
t'one. Te gjitha keto, nga vet-
vethtja, kupronet, nuk kishin me
qene te injalteshme ne rast se
do te venet gjith-ashu seriozishte
te punes. Nuk filton me u zgjedhe me
petpjekjet maksimale te gjith fu-
qivet t'ona çeshtja e ngritjes ku-
lturale te popullit sa ma gjane
ne radhen e pare likuidim i ana-
llabetizmit. Kjo asht gjaja theme-
lore me te cillen duhet te mbe
shitetet dhe te zhvillohet pun
per ngritjen dhe edukimin politi-
k te masave te gjana popullore.

Diskusioni rreth referatit politikë

Diskutimin rreth referatit mbi uatën politike e hapi **prota Josip Spasiq** nga Prishtina, tue e sue faktin që katundarët e thje. të rrinë në Asamble tregon imin ma të madhë në shtetin ri. Foli mandej per nevijen e lëvizimit dhe të bashkimit të Kosovës e të Metohisë. „Edhe kurani i ngjilli thonë: dueje shokun si sh-vehten. Udhëheqs i ynë Tito a tregue i pari rrugën e vllaznit dhe të bashkimit në luftë undra okupatorit.”

Balldizar Haxhiu në fjalimin vetë në mes të tjerash tha: „Na nuk i besojmë as një partije për veç Partis Komuniste, e cila ka mbete besnike dhe u ka kallë qe popujve të Jugosllavisë rrugën e drejtë, e i ka nxjere prej robnis, e veçanrisht neve Shqiptarve, që kemi qenë e q shumë të shtypun. Na nuk frigohemi që Kosova e Metohija të bashkohen me Serbin Federale, sepse atje nuk sundojnë ma Serbët e mëdhajë. Kete gjë e dinë populli i ynë.”

Ymer Pula: Tue i radhitë kujtimet e jetës së zezë të Shqiptarve në ish Jugosllavinë, në lialhe me ndryshimin e krijuem në luftën Nacional Çlirimtare të cilën e ka udhëheqë Marshalli Tito tha: „Jugosllavia asht sot vend i lumtur, në të cilin janë bashkue të gjithë popujt mbas të gjitha atyne grindjeve dhe robnje.”

Populli Serbë, i cili i pari e ka rrokë pushkën në luftë kundra okupatorit dhe trathitarve të vete, ka tregue me vepër, se nuk ka kurgja të përbashkët me reekjonin serbë. Në Serbi nuk asht ma llika e serbëve të mëdhajë. Aje tash asht shoku Bilagoje Neshkoviq luftëtar i provuem kundra reekjonit qysh se në Jugosllavin e vjetër.”

Tue marrë pjesë në diskutim mbi referatin politik, shoku **Spasoje Gjakoviq** në mes të tjerave tha: „Dashiroj me thanë disa fjalë, me thanë se çfarë asht situata politike në Kosovë e Metoni sot kur po e mbajmë këtë Asamble. Sot kemi prej Kosovës e Metohisë 50,000 ushtarë të armatosun. Kjo përfaqson fuqin e madhe, e njëkohsisht asht pengu i madhë për vllaznim e bashkim. Ky asht rezultati i luftës dhe punës; asht garancia për rrujet e fitimeve të luftës Nacional Çlirimtare; asht sukses i të cillin nuk mundet me na marrë kush prej dore.

Suksesi politik i dytë në Kosovë e Metohi asht heqja e pushtetit ushtarak. Me gjithse ai, nga vet-vendja ka luftë një pjesë me radhë, heqja e tij do të thotë fitore e madhe politike. Përveç të gjitha këtyne neve kurrë nuk i kemi mësufet mos-sukseset dhe mungesat t'ona.

Shoku **Ali Shukrija** foli për këte unë do t'a vazhdojë fjalimin e tij. Mandoj me thanë diçka për bashkimin e trathitarve në Kosovë

e Metohi, për punën e tyne trathitare kundra vllaznimit dhe bashkimit t'onë. Kjo punë ka fillue qysh atëherë, kur ka qene okupatori në Jugosllavi. Bashkimi i tyne sot dhe puna e përbashkët e tyne aty ketu e shfaqun, asht diçka tjetër nga ajo e mapashinja. Çetnikët janë demaskue si trathitarë. Si të tillë nuk mundin me ardhë as në familjet e veta dhe as pak në popull. Prandaj e kanë marrë emnin e ri-„Komandosë”. Kjo gjë i u ka rrit vesht dhe e kanë marrë hua nga jashtë. Ballistat gjith-ashtu nuk kanë mujë me hye na në popullin shqiptarë me emnin e vjetër të organizatës së vetë „Balli Kombëtar”, por janë detyrue me i vete emnin e ri, firmën e re. Për na barta e njeri dhe tjetër organizatë ka mbete e njëjtë e vjetër. Ballistat tash e qijë organizatën e vete „Komiteti demokratik i Shqiptarve”. Duhet të dijnë se kur flasin për demokracin e një vendi, nuk mund të mashtrohem që ne ate vend nuk ka trathitare. Në vendin t'onë nuk ka shume demokraci për trathitare. Përjashta ka njerëz të cilët turbullojnë, ka spijuna dhe spekulanta, të mbuluem me masken e demokracisë. Ata vijnë tek neve dhe lihen me vllaznit t'onë. Keshtu krijojnë bashkimin i trathitarve të jashtem dhe të venut. Çetnikët nuk ekzistojnë ma në Kosovë e Metohi. Asht shkaktue shpallim i fundit i tyne në Kosovë e Metoni. Fati i tyne asht vulosun nga dora e Serbit-„Borba” e një Qershorit flet për çetnikët dhe shkatërimin e tyne. Ky artikulli nuk asht perfundue. Neve duhet të shkruajmë për trathitarët e popullit Shqiptarë, të shtypun nga dora Shqiptarë. Njazi Ausani ka organizue njerëz e vete të hyejnë një natë në Prizren dhe t'i vrasin udhëheqsat Shqiptarë e të tjerë. Por vete Shqiptarët i kanë zana dhe i kanë demaskue. Ata ma nuk janë në gjendje me t'organizatë planet e veta. Fuqija e nje e popullit t'onë saprenat edhe ketu në Asamble dhe në qytetet dhe katundet t'ona.

Njane që të ketë trathitarë edhe në Keshillat t'ona. Keshtu ngjau çështja e nenpunit të Keshillat Kretnit në Rahovec. Neve nuk duem me mbalue mos-suksesin t'onë. Ky Kambari, trathitar, ka dërgue dy njëz kilogram, drith ne mal, due mandej ka hixë para se e kemi kerkue ne. Por, detyra me e zanë anmiku nuk asht vetem detyrë e organevet të pushtetit, por e çdo njeriut të ndershem; por në radhën e parë e organevet të pushtetit populluer. Ballistat i flasin katundarët t'onë se luftojnë për „Shtetin Shqiptar Demokratik”, por kjo nuk i pengon aspak për me krijue plane se si do t'i vrasin udhëheqsat Shqiptarë, Serb dhe Malazaz të zgjedhun në mënyrën ma demokratike. Ata e

qujnë shtabin e vetë: „Shtabi i Luftarëve i Maleve Shqiptarë të lira”. Ata trathitar nuk kanë të drejtë të thënë luftarë të maleve e shtabos të maleve të lira Shqiptarë, sepse malet e lira Shqiptarë janë të popullit Shqiptar të lirë. Çetnikët Shtabin e vete e qujnë „Shtabi i maleve i ushtrisë jugosllave në atëherë”. A po shtim shoket, se kjo çetbe asht prej një kozanis a po e shtim se kjo asht fis i Qebestit. Te gjitha keto kanë një themel. Ata bartin mbledhjet e përbashketa, i kanë zyret e përbashketa.

Nuk asht anmiku vetëm ne mal, ai asht edhe ne mesin t'onë. Do t'i përmendim disa shembuj. Zuka Markoviq ka mbetur ushtari dhe pa radio stacion. Ai ka dërgue njerëz e vete në një katund të metit Gjakoviq, të cilët e kanë rekrutue kolugjerit Gjavorin, nga Deçani, me mbajtë Radio stacionin. Kolugjerit nuk ka postë tjetër pune por ne vend që të mbaje ushtrit fletare ne frymen e demokracisë, ka provue me e llahe Zuka Markoviqin me trathitarët ne Bari me ane të radio stacionit. Për kete arsye ai sot gjindet në glijën e popullit ne Pejë. Ballistat nga Shqipëria dhe Kosova i kanë dërgue me anen e kolugjerit Gjavorin posten dhe ktharet e vete Zuka Markoviqit. Apo shtim shoket, se si gjinden trathitarët ne çdo anë. Feja e u nuk ka qene as Krishtiane as Muslimane, ajo asht kurtare feje.

Ballistat nuk kanë mujtë me e gjete mbeshketjen tek populli Shqiptarë; ata nuk kanë mujtë me gjete as fuqtesen për me mbajtë mledhjen e vet. Une mendoj shoket se kjo pak shembujla kanë me u tregue se sa asht e nevojshme që neve si pushtet dhe si ushtër të tregjme atë qe kemi.”

Mustafa Hoxha në fjalimin e tij shpreh tashmë Partisë Komuniste dhe bjevëmate ndershmëri të popullit Serb të cilët kanë luftue edhe në Jugosllavin e vjetër të paralufte:

„Popujt e krahinës s'onë kanë luftue jo vetëm për lirin e vete, por për lirin e të gjithë popujve në Jugosllavi. Gjith-ashtu kanë luftue Serbet dhe Malazezet eane për lirin t'onë. Neve sot i gjezojmë të njerat të drejta me popujt tjerë të Jugosllavisë, që dei me tash kurr nuk i kemi pase.

Neve nuk na frigon bashkimi me Serbine se pse Keshilli i ynë do të punojë se bashku me qeverin e Serrisë si kurse populli i Serbisë dhe popujt e Kosovës dhe te Metohisë kanë luftue se bashku. Tue thellue vllaznimin dhe bashkimin e popujve nga krahina e jonë, neve do të krijojmë urën, lidhjen e forte, ne mes të Shqiptarëve Demokratike dhe Jugosllavis Demokratike Federative, gjë që ka ma ba të mundun çkatrimin e

reakcionit t'onë dhe atij të Shqiptarëve.

I falenderojmë popullit të mac Sovjetik, i cili nën udhëheqjen Shtetit i ka shpejue të gjithë popujt e vogël të robnuem prej gjarpërësve fashistë.

Zenun Osmanli, katundar nga Kaçaniku, tha: „Nëmi meritë që për di llaumin të Jugosllavis Demokratike Federative të shtetit dhe llaumin Shqiptar. Për kete gjë e — që eane katundar sot gjindet në Asamble, duhet t'i falenderojmë Titos dhe Partis Komuniste. Për kete arsye neve sot do të apim eane shpirtin për të bjevë dhe reekjonarët të tjerë kanë vuë kulltë me të popujve t'onë, për me mbaje ma fletë me i mbushë xhapat e vete me parë. Katundarët kanë vuë dhe sot vuajnë prej punës kundra popullit të anmikeve të popullit. E ane e aje qe kjo nuk ka me zgjate shume. Për pak kohë neve të gjithë do të kënaqemi.”

Tue mtepratur organizimin dhe punën e rrymave kundër popullit dhe trathitarëve ne pjesën e popullit Shqiptarë në Kosovë e Metoni, shoku **Mushan Murgon** krye shtime tha ketë: „Kur ka kersite pushtet e parë parazite ne Shqipëri, tek neve ne Kosovë e Metoni, si levizja e Draznes në Serbi, asht çfaq organizata „Balli Kombëtar”. Ballistat si Drazna, kanë folë se naia nuk asht koha me shue pasike kundra okupatorit, tave të njeri me Draznat, nuk kanë për koren e çakuteme, por me një nefe kanë hite luftën kundra parazitëve. Përvoja kryesore e Ballit Kombëtar me të cilin ka provue me mobilizue masat ka qene: bashkimi i rrvosës ane i Metohisë me Shqiptarët (te maslata Krujz natyrisht) dhe partia e Shqiptarëve etnike. Trathitja e Ballit Kombëtar dua me ate ka qene ma e dukshme; parohet e tyne dua me ate ma pa erekt. Ata ngjelen vete me pa masë.

Okupatori shtet se nga kete bashkëpunorë nuk ka shpallur dobi. Prandaj i përvishet e shpallur te Lujës se lile te Prizrenit me t'indenzat. Me çlirimin e Kosovës e te Metohisë reekjonarët kanë kalue në ilegalitet, tue marrë forma tjera të punës.

Fillojnë me organizue akcione të cilat nuk kanë mbishetje në popull, akcione tjeshte kriminele. Neve nuk mundemi me narrue që një nga banditat e tillë e ka ngri te doren kunder udhëheqsit t'onë, shokut Miladin. Vrasja e tij na ka njoftë me metodat e reja të trathitarëve.

Fitimi ma i madhë i luftës s'onë katervjegare asht vllaznimi dhe bashkimi, të cilin e kemi farkue me gjak. Neve sot po e tocojmë kete vllaznim e bashkim ne par punë për ndertimin e shtetit t'onë. Me

folë për vllaznim e bashkim do të thotë me folë për perpjekjet e masave të Jugosllavisë dhe luftën "tervjeçare. Po, i perseris fjalët e diskutanti i cilli tha: Në rast se jem me luftue për vllaznim e bashkim at-herë duhet t'i pastrojmë zemrat t'ona dhe ma s'pari të pastrojmë veten për me mujtë me i pastrue të tjerët. — Mjerisht, aty ketu akoma gjindet shovenizmi. Për shembull, në njinga zyrtar t'ona ka ndodhë që nenpunësi nuk ka deshtë me pranue lutjen në gjuhën shqipe. Shokë, veprimi i tillë është plumb kundër levizjes nacionale çlirimtare, sepse i-a u kujton Shqiptarve Jugosllavinë e vjetër. Neve nuk do t'i durojmë këta njerës në instancat t'ona. Nji shok me ka tregue se si në nji konference të komunes nji nga këshilltarët ka thanë: „Në këtë mbledhje nuk ka Shqiptar të ndershem, të gjithë ju kemi shtie kundër nesh". Neve nuk do të durojmë ma këtë gjë, njerzt e tillë neve do t'i dergojmë në burg, sepse neve nuk e shikojmë popullin serb neper Drazha Mihajloviqin, popullin kroat neper Paveliqin, popullin shqiptar neper Xhafer Devën, neve i shikojmë këta popuj neper bift e tyne ma të mirë.

Zgjidhja e drejtë e çështjes nacionale ka ba të mundun zhvillimin e drejtë të popujve të Jugosllavisë. Në Jugosllavi kemi gjashtë njisina federale, por këjo nuk do të thotë se kemi gjashtë shtete të ndame me nji far murri qnez. Jo. Atë janë vetem gjashtë njisina federale në tanësin e nji shteti në Jugosllavinë Demokratike Federative. Me kuptue drejtë, kufini i Maqedonisë federale nuk është në Kaçanik por në Slloveni, e kufini i Sllovenisë është tek Gjevgjeli. Shokë, nji nga detyrat që gjindet para nesh është zgjidhja e shpejtë e çështjes agrare. Këtë çështje do t'a zgjidhim me kënaqësin e të gjithë popujve të Kosovës e Metohisë, në rast se të gjithë këshillat t'ona dhe të gjithë organizatat t'ona antifashiste do të zbatojnë direktivat e Këshillit Krabinuer.

Për squetësin kundra armikut nuk do të epen urdhëna të vençanta. Ajo është detyrë e të gjithë njerzve të ndershem, të cilët duen me i mprojtë fitimet e luftës s'onë katërvjeçare".

Në fund shoku MUGOSH foli për nevojën me shpjegue ligjet që ep Qeverija e Përbashkët; për nevojën e zbatimit të „Ligjes për fitimet e luftës". Tue i dnanë fund ka prekë edhe nji çështje e cila vebet para masave të popullit, e këjo është çështja kontrollimit të pushtetit populluer nga anë popullit „nuk është demokraci vetem me zgjedhje, por është demokraci edhe me largue lirisht nga pushteti ata të cilët nuk i përgjigjen interesave të popullit. Me këtë veshtrim dhe neper këtë punë do t'a msojmë popullin me drejtue shtetin".

Daljen e Bijë Vokshit me marrë fjalën Asambleja e përhëndë-

ti me duertrokutje. E vjetër nga moshë, por e re dhe plot vendosje me zemer këjo grue-luftetare tha: „Neve na ka kushtue shprejt lumajja me u mbledhë në këtë Asamble. Mbas roimit të gjatë të Turqisë dhe të ish Jugosllavisë, ma në fund na u dhanë nasti me folë lirisht në Jugosllavinë Demokratike Federative. Ma në fund fati i ynë është e duert t'ona. Neve këtu i zgjedhim njerzit ma të mirë.

Flas në emen të grave të cilat për hir të luftës kanë qenë të ndjekura dhe të burgosura, në ish Jugosllavinë e gjatë kohës së okupacionit, të pushtatëve dhe të varuna. Grate sot me të drejtë i gëzojnë të gjitha fylet e kësaj lirie, por për me mujtë ato me marrë pjesë edhe me ma sukses në nderimin e jetës ma të mirë e ma të lumtun për popujt t'onë, është nevoja me i rritë, sepse hela janë mbrrapa".

Fjalën e fundit në polemikën reth referatit politik e dha shoku Goko Pajković. Në fjalimin e tij kryesisht tha këtë: „Shokë delegatë, në referat dhe në diskutim është folë shumë për vllaznimin e bashkimin. Këjo gjë që ne asamblen është folë kaq shumë për këtë çështje tregojnë se sa ka rëndësi për popujt e Kosovës e Metohisë. Menyra me të cilën delegatët e paraqesin këtë çështje dhe si e kuptojnë, dishmon për faktin, se e kuptojnë drejtë përbashkjet e parollës së vllaznimit e bashkimit e cila po bahet gjithënjë e ma të përpranë e popullit. Sot për ne është e kjarë se pa vllaznim e bashkim është e pamundurë puna e këshillave t'ona në zgjidhjen e çështjeve që i interesojnë popujt t'onë. Këjo Asamble është fakti ma i mirë se Shqiptarët, Serbët e Malazezët në Kosovë e Metohi gjatë luftës katërvjeçare kanë qenë me mend e me dashira s'bashku. Këjo Asamble po ashtu e ka nenvizue mirajt se konditat për t'ardhimen ma të lumtun të të gjithë popujve t'onë janë në bashkimin e tyne dhe zgjidhjen e përbashkët të të gjithë problemave që veben para tyne. — A është e mundur me kurorue me nji sukses të plotë vllaznimin dhe bashkimin e popujve të Kosovës? — Ajo që asm thanë tash dhe ajo që dihet për ndihmen reciproke në luftë dhe në punë, në zhvillimin e dashunis dhe të besimit në mes të tyne dishmon se vllaznimin e bashkimin i popujve t'onë është në rrugën e realizimit të plotë. Ky vllaznim dhe bashkim e ka vorrue Jugosllavinë e vjetër, ky ka qenë dhe ka mbetë armiku ma i madh për njerzit e politikës reacionare në vendin t'one. Ky nuk ka ardhë me kurrfar dekretesh, ashtu krijue neper vurrjtet e përbashkët, neper luftat e përbashkët, dhe për këtë arsye duhet të ruhet dhe të çmohet. Friga që ka egzistue tek individët dhe tek grupet nga Jugosllavija e vjetër ka shkaktue prallat se gjoja në Kosovë e Metohi është e pamundur me krijue vllaz-

nimin e bashkimin. Këjo Asamble në mënyrën e pa dyshim e ka rrëzue këtë mendim, dhe ka tregue se ata janë të mbledhur, edhe të bashkuem ma gjanë dhe ma fort në qëndrimin për mos me lejuë kurrfar e Jugosllavisë së vjetër. Ene okupatori ka dëshirue me i përqa popujt t'one, me anen e të shkruarve tek ai ka thanë se popujt t'one nuk mund të jenë bashkë. Mjersa, praktikë nga lufta, dhe praktikë nga puna për nderimin kanë tregue se sa janë të nevojshem bashkimin dhe puna e përbashkët për të gjith popujt e Kosovës e Metohisë. Asht e ditun, shokë e shokë, se nuk mundet me qenë qytetar i mirë aty që s'ka miq jashtë familjes së tyre; që katundi në të cilin s'ka harmoni nuk është katund i mirë; që nuk mundet me pase popull të mirë dhe as shtet të mirë në rast se aty popull dhe aty shtet nuk kanë miq të tyne edhe jashtë vendit të tyre. Neve mundëmi me thanë me kryenaltësi se tek neve në Jugosllavi, në të cilin përpara ka mbretëruë perçanija dhe urellja sot mbetnon dashunija dhe harmonija. Për këtë arsye është rritë simpatija për vendin t'one dhe për këtë arsye shteti i ynë ka aty shumë miq përjashta.

Kur thom, shokë se për vllaznimin e bashkimin është folë mjaft, duhet të zhtojë se për atë duhet të flasim edhe ma tepe, kur kemi parasysh perpjekjet e vazhdueshme të armikut për me mbjell perçanije në mes të popujve t'onë. Nji gjë duhet me theksue: nuk është e drejtë dhe nuk është e mundur me realizue vllaznimin e bashkimin vetem me anen e fjalëve. Mbi çka flitet këtu? — Deri tash e kemi fortue shpejtë vllaznimin t'onë në luftën e armatosun kundra armikut, tue derdhë gjakun s'bashku për çështjen e lirisht dhe lumtun e popujve t'onë. Këtë vllaznim të mrrijun duhet me forcue dhe me thellue sot në konditat e reja, në konditat e nderimit të vendit t'one. Në rast se duem që të kemi sukses, at-herë duhet të shkatrojmë mbeturinat jo të shëndoshë të ish Jugosllavisë dhe organizatat fashiste; neper katundet t'ona dhe neper qytetet.

1) — Me u ba të mundun pjesëmarrjen e plotë në organet e pushtetit populluer si Serbo ashtu Shqiptarve edhe Malazezve e ne rradhen e parë dhe ma s' shumti Shqiptarve të cilët janë grupi ma i madhë kombtare në Kosmet.

2) — Çështjen duhet t'a vejrë në atë mënyrë që të gjithë punët e shtetit të jenë njëkohësisht edhe punët e popullit, — për ndryshe për vllaznimin dhe bashkimin nuk mund të bahet as fjale. — Vllaznimin dhe bashkimin, pra nuk mvaren vetem prej prallave por nga puna krijuese e pushtetit populluer dhe popujve t'one. Në qoftë se do të mrrijmë këtë gjë, at-herë as kush nuk do të mundet me lënd as nji Shqiptar, Serb ose Malazez që ky nuk është shteti i tij. Kështu shihen të gjith gjërat e sakalluesme,

kështu largohen pengesat për shtetin tone të ri.

Sa kemi mrrijt për krijimin e vllaznimit dhe bashkimit, shifet në numrin e madh të luftarve Shqiptarë, të cilët janë nisë vullnetarisht n'Armatën Jugosllave të luftojnë dhe të derdhin gjak për Jugosllavinë e re. Snume prej tyne shkruajnë prej kufinit të Sllovenis se n'Armatën t'onë e ndiejnë veshen si në shtëpi të vet dhe në familje të vet. Te gjitha kto tregojnë se si është nderuem ushtria e jone prej djemve të të gjith popujve të grupit t'one, dhe si seicilli din me çmue lirin e vet.

Hegjemonistat Serbë të mdhaj flitshin në Jugosllavinë e vjetër se po ndërtojmë shtetin serb. Flitshin, mandej, se janë rezik për shtetin Shqiptarët, Kroatët; se janë elementa të pa-dëshirueshem për shtet e t. Lufta ka tregue se kanë gabue. Se pari, pse kanë folë për shtetin serb, deri sa aty shtet nuk ka qenë në duert e popullit Serb. Se dyti, prej Shqiptarve dhe qerve mund të ketë rritje në qoftë se ka dashira hegjemoniste. Na nuk trembem pse në token t'one jetojnë Shqiptarë dhe Magjarët dhe pakicat tjera kombtare, sepse u kemi tregue të gjithëve se në nji vend mund të organizohet jeta për të gjith popujt dhe pakicat kombtare, në mënyrë që ata të jetojnë si vllazën në nji shtëpi të cilën e ndërtojnë dhe e ruajnë bashkë. Në këtë mbledhje u kemi tregue haptas të gjith armiqve, se nuk mund të ken ma kurgja për hesap të urryesjes shoveniste në rretun t'one. Ajo që është shprehë këtu, është dashunija e madhe ndaj Jugosllavinë Demokratike Federative dhe ndaj udhëheqsit t'one Marshallin Tito (Rrofteti); Ajo dashuni tregohet në çdo krahinë të vendit t'one. Prandaj Jugosllavija, e nderueme në luftë, është shteti i fort populluer.

Që Shqiptarët e Kosovës e të Metohis janë pjesë e popullit Shqiptar, na nuk e mohojmë. Na e njohim këtë gjë por e dijim dhe nji gjë tjetër: që vetëm lufta e përbashkët e Shqiptarve, Serbve dhe Malazezve ka qenë kusht për mbarimin me sukses të luftës s'armatosun kundra armikut, sikurse është sot për të përbashkët kusht për krijimin e nji jete ma të mirë. Neper luftën armatosun kundra grabitçarve të fashizmit na jemi lidnë ngusht me lëvizjen Çlirimtare të popullit. Shqiptar dhe Shqiptarë e re demokratike. Na takohemi me luftarët e Enver Hoxhës si me Jugosllavenët sepse jemi shokë të luftës. Armiku i ynë është i përbashkët, prandaj edhe qëllimet tona janë të përbashkëta-këtë gjë e kanë kuptue mirë popujt t'one. Po ashtu sikurse ndigjojmë me gëzim lajmet për sukseset e luftarve Shqiptar në luftë kundra Gje-rmanëve dhe Balljanzve, sod gëzojmë për sukseset e Shqiptarëve në re demokratike. Na e dijim që në bashkimin e fort të popujve t'one

idron shpëtim për të njerën të e për tjetrën.

Shoku Gjakoviqi ka folë për imiqet, por un do të them diçka për punën e armikut ke ne. I e gini që armiku i jashtëm i krijue stacionet dhe bazat në ish Jugosllavin dhe që ato baza kanë ene mina të cilat kanë coplue h Jugosllavin. A a mundohen që i përdorin perseri por atë nuk uen ma as Shqiptarët, as Serbet, s Malazezet, prandaj nuk ka sukses. Kjo asht vepër që e organizojne mbeturinat e Hitlerianëve, ismuvastë dhe të gjithë armiqve i tjer të liris s'one. Ata duene të vriten dhe të bëjnë tregji me timet t'ona. Ma themi që traktatët nuk do të kalojnë lehtë ke ne, e ata jashtë të të Hasan ç' të duen. Popujt t'one kanë thënë që e duen një Jugosllavi kesi soj dhe me lufte kanë meritue që sod sa kush nuk mund t'u a moshë kete gjë. Per të gjith ata që mendoen te na mohojnë kemi njëjtë faji t'i u dalim për ball, dhe i mpor-

shaim. Dhe të theksoj edhe dishka në liri me kete. Traktatët duen t'u prezantonen Shqiptarve s. patriotet Shqiptar. Por kush janë ata? Ata janë njata t'ish Jugosllavis që u sherbyen serbve te mendoj, regjimeve anti-popullore, të ierbuen kundra Shqiptarve; janë ata të cilat gjote okupacionit i sherbyen okupatorit Italo-Gjerman. Prandaj ata kursesi nuk mund të jenë organizatorat dhe përfaqesuesat e lufte Nacional-Çlirimtare të Shqiptarve, as patriotet Shqiptarë. Shqiptarët e Kosovës dhe të Metohisë kanë përfaqesuesat dhe udhëheqesat e tyre. Ata i njoftin këta njerëz. Ju gjin ashtu njëjti dhe na i kemi ketu në kete mledhje. Keta janë djemët e popullit Shqiptar të cilat kanë lufte pa kursim kalër vjet p r hri dhe te drejtat e barabarta të Shqiptarve dhe per bashkimin e tyre me popujt e tjer të Jugosllavis.

Maasi mori fund diskutoni u pranue me deklaracion ky:

REZOLUCION

Asambleja krahinore popullore e Kosovës e Metohisë konsideron faktin gërmor se rrethanat në krahinë janë rregullue e normalizue në një masë kaq të gjatë sa që muajt me u zhvillue puna e volitshme në fushat e ndryshme të jetes shqiptare ekonomike dhe kulture. Ky fakt pasqyrohet dhe në ndërtimin e të gjitha organeve të pushtetit Popullor në zgjedhjet e keshtillave popullore të vendeve, keshtillave e asambleve popullore të rrethetve si edhe në mbledhjet e kesaj Asambleje krahinore n'organizimin e gjyqësve dhe organeve të tjera të pushtetit civil që kanë marre të gjitha punët në krahinë mbas heqjes së pushtetit ushtarak. Popullsia e kesaj krahine gezon të gjitha të mirat e demokracisë së re Jugosllavë dhe të pushtetit të vertete popullor, që ka dalë nga lufta shumevjecare e të gjithë popujve të Jugosllavis kundra okupatorve fashista. Ma qenë se puna për forcimin dhe zhvillimin e matueshem t'organeve të pushtetit popullor që ekzistojnë dhe puna për lidhjen e tyre me masat e gjana popullore asht kusht për mbrojtjen dhe forcimin e fidineve të lufte Nacional-Çlirimtare asht ndihma e jonë e Jugosllavis demokratike federative-prandaj asht detyrë e çdo qytetari me i ndihmue keshtillat në punë dhe me i kontrolluë.

Faktin ma të ndritshem të jetes së sotëshme të kesaj krahine e përfaqeson ndryshimi rranjesuer që u zhvillue në mardhanjet në mes popullsis të kombesis Shqiptare dhe Serbve e Malazezve, në sajë të lëvizjes Nacional-Çlirimta-

re dhe politikes së sajë të barasis dhe të vilaznimit në mes popujve të Jugosllavis. Ju dhe fund një here e përgjithmonë politikës së zhvillimit të paqamjes dhe lufte në mes Serbve dhe Shqiptarve që e kryeten dhe e përcopen të gjitha regjimet e me parshme kundër popujve si në mbledhjet e diktyshme turac, ashtu dhe në Jugosllavin e vjetër dhe gjithashtu pushtetit i okupatorve gjatë vjeve të fundit, në drit të njësit dhe të tjetrit popull. Prandaj zhvillimi i matueshem, thellimi dhe forcimi i vilaznimit dhe i bashkimit tashma të mbledhur asht detyrë e shpejt e çdo qytetari të Kosovës e Metohisë pa dallim feje e kombësie asht parim udhëheqës në punën e të gjithë organeve të pushtetit popullor tek neve.

Sot popullsia Shqiptare me të vertete gezon barasin dhe ka të gjitha mundësit me u përpjekje ma të gjatë forcat e sajë për zhvillimin e vet të volitshem kultural dhe perparimin ekonomik e shoqor në bashkëpunim të ngushtë me popullin Serbe e Malazezë dhe i ndihmue nga Serbja demokratike e nga mbar Jugosllavia Demokratike Federative. Sot popullsia Shqiptare ma organizat e saj kombetare politike, Komitetin Shqiptar që asht pjesë përbaese e R.Q.N.G.J. në krahinë, e një nga provat ma të randesishme të barasis që e gëzojnë sot Shqiptarët në Jugosllavi asht barasia e gjuhës Shqipe n'admiristratën shtetërore dhe n'admiristratën gjyqësore. Popullsia shqiptare e vetdoshme për këtë pozitë të barabartë të sajën dhe ma mi-

ja djenish të sajë për Armatën e lirishtare Jugosllavë, ndersa shpreh shqiptarë, të cilët të mashtruem nga reaksioni qend në shërbim i okupatorit, janë çlirue nga influenca e damsnme e reaksionareve dhe sot me gjithë zëmër bashkëpunojnë në ndërtimin e jetes së re të krahines s'one. Kështu rrjedh që puna për rinvertim, për ngjithje të prodhimit dhe forcim t'ekonomis, përfaqeson vazhdimin e bashkëpunimit të lufte çlirimtare, konate për krijimin e jetes ma të mirë e ma të lumtur, prandaj kejo i bane të detyrueshem të gjithë qytetarit e krahines s'one për me marre pjesë në këtë.

Për arsye të rrethanave të vështira që kanë mbetur për një vjet e gjysëm në krahinë, popullsia e kesaj krahine nuk ka pasë mundësi të përfaqesohet në mbledhjet e dyte të AVNOJ-it, në Jajce në Hankorin e vitit 1945. Për kete shkak popullit i kesaj krahine, me ane të Asamblesë së t'Asamblesë e të zgjedhur lirishtar mundet vetem tash me shpreh në mënyrë të lirë pytimin e tij të plotë.

Zgjedhja e deputeteve

Zgjedhja e deputetëve për AVNOJ — Keshtilli antifa-shist të çlirimit kombëtar të Jugosllavis, Asambien popullore të Serbisë dhe Asambien krahinore të Kosovës e të Metohisë.

I. Për AVNOJ

Fadil Hoxha, Zavenues Doshko Filipoviq, (Kriem i Umanit); Gjoro Pajroviq, Zavenues Bajram Avdyl, (Kriem i Pejës); Musli Gashi, Zavenues Hysen Thaq, (Kriem i Skenderajt); Muhadin Milakovic, Zavenues Hajdar Hamza, (Kriem i Gores); Rraf Berisha, Zavenues Zefirovi Qarçiq, (Kriem i Graçanicës); Pavle Jovčević, Zavenues Isak Gjeçaj, (Kriem i Kocanikut); Mehmet Hoxha, Zavenues Emrush Ramadan, (Kriem i Pologorit); Kusto Filipoviq, Zavenues Milja Kovčević, (Kriem i Mitrovicës); Spasije Gjakoviq, Zavenues Mustafa Hoxha, (Kriem i Lishit); Hasan Kyeziu, Zavenues Nikola Vicaçiq, (Kriem i Pocerës); Dusan Maguš, Zavenues Hasan Zauqi, (Kriem i Llokut); Ismet Snaqi, Zavenues Fik Pritni, (Kriem i Gjakovës); Doshko Gjakiq, Zavenues Hivi Sytyrman, (Kriem i Nerodimës); dhe Xhavit Niman, Zavenues Predrag Ajuk, (Kriem i Prizrenit).

II. Për Asambien popullore të Serbis.

Ibrahim Gashi, Nikola Vidici, Hasan Kyeziu, Rëxhep Butovc, Spasije Gjakoviq, Glazim Bajgora, Fati Ragiçi, Sami Zatriçi, Dusan Maguš, Fati efendi, Saban Kajfazi, Doshko Gjakiq, Zavenues Dajeva, Hajdar Hamza, Muhadin Milakovic, Bajazit Avdi, Zefirovi Qarçiq, Rraf Berisha, Alush Zauqi, Fadil Ho-

me vendimet historike të AVNOJ-it, të cilat i vune themelin e forte Jugosllavis së re Federative Demokratike dhe liris e barasis së popujve të sajë dhe pakicave kombëtare.

Asambleja Krahinore popullore e Kosovës e Metohisë deklarën unanimisht se popullsia e kesaj krahine, njsoj si të gjithë popujt e Jugosllavisë kurrë naonji here nuk e ka ngjofë copëtimin e krahines së vet të kryem nga okupatori, as copimin e Jugosllavisë; prandaj shpreh dëshirën e mbarë popullsisë së krahines që kejo t'i bashkonet Serbis Federale se pjesë përbaese e sajë. Populli i kesaj krahine asht i bindur se do të gjeje mbrojtjen e plote në qeverim popullor të Serbisë, dhe se do të ndihmonet me gjithë zëmër nga pushtet popullor i tane Jugosllavisë për ngjithjen e tij pohlake kombetare, eko, omike e kulture, ndër, sa përfaqesuesat e krahines n'Asambien popullore të Serbis dhe në AVNOJ-in do të kontribuojnë me të gjitha forcat e tyre për ndërtimin e Serbis Demokratike dhe të Jugosllavisë Federative Demokratike.

Xha, Adem Stançiq, Ali Fejzulla, Doshko Filipoviq, Xhavit Niman, Osman Rifat, Predrag Ajuk, Sami Maguš, Mustafa Hoxha, Bajram Uka, Aslan Fazija, Muhadin Milakovic, Dajeva Musa, Kusto Filipoviq, Zefirovi Qarçiq, Ismet Snaqi, Zavenues Hamza, Ali Shukrija, Milja Kovčević, Milja Gjeçiq, Nafti Keshi, Gjoro Pajroviq, Muhar Kautija, Ali Dolevici, dhe Misno Milakovic.

III. Për Asambien Krahinore të Kosovës e të Metohisë.

Prej Rretnit të Gores: Miodrag Ajuk, Hajdar Hamza, Milo Milakovic, Ramadan Dadi, Mergel Hasani, Bajazit Avdini, Mezik Gashi, Ibrahim Kacilani, Rasim Musa, dhe Dasha Mehmeti.

Prej Rretnit të Sana-Rakes: Mehmet Hoxha, Ali Mula, Branin Uka, Dajani Uka, Timotin Gjorgjeviç, Aslan Fazija, Elnas Ramadani, Jovan Bekovic, Javusi Janin, Hamza Ismaili.

Prej Rretnit të Vuçqernës: Kusto Filipoviq, Lazar Spasij, Simo Rapaçi, Fati Ragiçi, Iljaz Ynan, Muhadin Milakovic, Glazim Bajgora, Rati Hasan Bondeva, Rëxhep Batovci, Hamza Ajdi.

Prej Rretnit të Graçanicës: Zefirovi Qarçiq, Josif Spasij, Spasije Gjakiq, Rraf Berisha, Lazar Subovic, Alush Zatriçi, Ahmet Dadi, Dmail Gula, Sejlo Azin, Saban Bishari.

